سکون

شاعر

بختیار ساحل

www.samsoor.com

د کتاب نوم: سکون
شاعر: احمد بختیار ساحل
د چاپ کال: ۱۳۸۹_۲۰۱۱
د چاپ زیار: واحدالله مزل او میرویس رحماني
د چاپ وار: لومړی
کمپوز: پخپله شاعر
ډیزاین: نصرت الله الهام
له شاعر سره اړیکې:
۰۷۰۰۲۵۳۷۹۲
Sahel_cheena@yahoo.com
د چاپ چارې:
د چاپ شمېر:
د خپرندویې ټولنې لړ:

ډالۍ

زما ښوونکو مور او پلار ، استاد حبیب الله زړه سواند ، استا احسان الله توفانزي او استا مولانا ملوک زاده ته !
زما خواخوږو ملګرو هغه چا ته چې زه یې هېڅکله هم د شعر له ډګره بهر وتو ته نه یم پرېښی ، استا شبیرحسن کمالزي ، بریالي ویاړ ، عبدالله سهار ، اکرام الله اکرام او فریدون خوځون ته !
زما هغه ملګرو ته چې په ما یې لېسه ولوسته او پوهنتون ته یې راوستم ډاکټر حبیب الله حکمت او انجینر سمیع الله مفتون ته !

بختیار ساحل

ساحل به تل په سېرېز حالت کې و ...

ځوان او خوږ ژبی ویاند ، شاعر ، ژورنالیست او لیکوال زماد ډېرو مودو یار انجینر احمد بختیار (ساحل) د ښاغي محمد حکیم زوی چې پر **۱۳۶۵** لمریز کال د کرې ولسوالی د بربیار کلي په یوې دینداري او درنې پښتنې کورنۍ کې دې نړۍ ته سترګې غړولي دي.
له لومړي ټولګي څخه تر دولسم ټولګي پورې زدکړې یې د میاعمر په عالي لېسه کې سرته رسولي او په **۱۳۸۵** کال ترې بریالی راوتی د همدې کال د کانکور دازموینې له لارې د ننګرهار پوهنتون د کرنې پوهنځي ته بریالی شو ، چې اوس مهال د همدې پوهنځي د وروستي کال محصل دی.
بختیار ساحل زما ډېر پخوانی ملګری او په لېسه کې مې ټولګیوال هم و ، څرنګه چې ننګرهار ښکلی او شاعرانه ځای دی ، د شاعرانو او هنرپالو خلکو کور او د ادب زانګو ده ، نو ساحل هم د همدې ځمکې هستوګن دی او په دې هنري تالونو کې له پیله زنګل زده ول.

ده له کوچينوالي له شعر او شاعرانو سره مينه درلوده ، په مجلو اخبارونو کې به يې د شاعرانو شعرونه لوستل کله کله به يې همدا شعرونو په لېسه کې په اونيزو فرهنګي غونډو او مشاعرو کې ويل.
هماغه شوق او علاقه وه چې کله دی د لسم ټولګي زده کوونکی و د شعرو او ادب بهر ته يې ودانګل او شعر ليکل يې پيل کړل چې په دې برخه کې بايد د تکړه شاعر استا احسان الله توفانزي ، حبيب الله زړه سواند او استاد محمد غني فاروقي هڅې او لوريينې هېرې نه شي.
مونږ به چې کله کوم شعر وليکه نو بيا به مو توفانزي صيب ته وښود هغه به په اخبارونو کې راته چاپاوه او مونږ به يې نور هم ډاډه کولو او وروسته يې بيا راته زړه سواند صيب په ګوته کړ چې هڅو يې ساحل دې ځای ته را ورساوه.
يو مهال داسې راغی چې په لېسه کې به غونډې جوړېدې او خلکو به په کې شعرونه ويل چې يوه ورځ ساحل هم په کې خپل نوم ورکړی و په همغه ورځ يې چې شعر ووايه نو بيا به هره ورځ خلکو له دغه څخه غوښتنه کوله ترڅو په دريغ شعرووايه په لېسه کې يې شهرت او عزت ورځ تر بلې ډېرېده چې بلاخره ساحل يوائې د ليسې شاعر پاتې نه شو

او په ننګرهار او سیمه کې هم خلکو وپېژاند چې بیا یې سر ان تر لریو لریو ځایونو ورسېد .
د ساحل یوه خاصه ځانګړنه دا وه چې که په لېسه کې به ازموینه هم وه خو چې چېرته به مشاعره وه نو ساحل به بیا د ټینګې نه و ما ورته ویل چې هلکه د لېسې په دوره کې لږ پام کوه خو ده به ویل چې زه ډېر پام کوم خو زړه مې تخنیږي او که دې مشاعرې ته لاړ نه شم نو په زړه به مې ارمان پاتې شي.
ساحل هر ډول شعر لیکلی شي خو غزل یې ډېر خوښ دی چې ښه وړاندې هم په کې تللی دی باید یوه یادونه وکړم چې که ټپیزې وړاندې هر چا لیکلې وي خو په ننګرهار کې یواځینی سړی ساحل و چې د نارنج ګل په کلنۍ مشاعره کې یې وویلې او تر ننه خلکو دغه فورم ډېر خوښ کړی او په کې منډې وهي.
کله نا کله ژباړې هم کوي چې ښه بېلګه یې د پرویز قاضي سعید (سبا به بیا غېږې له درشم) د ناول پښتو ژباړه ده چې چاپ شوې هم ده.

د ساحل د شعر یوه بله ځانګړنه دا وه چې سادګي یې ډېره
لرله او د هرچا په زړه به ډېر ژر کېناست او په همدې خاطر
به یې یو شعر په څو مجلو کې چاپېده.
د شعر مطالعه به یې چې کوله د اروا ښاد صاحب شاه صابر
کتاب په لاس کې ، د شاه سعود کتاب په جب کې او د
اجمل اند کتاب به یې په څنګ کې نیولی و او په لاره به یې
اکثره د دې درې شاعرانو شعرونه ویل مونږ ته به ډېر عجیب
ښکارېده.
یوه بله خاطره به یې هم ووایم چې په پیل کې یې له
ښوونځي سره ډېره ډډه نه لګېده خو چې کله یې د خیاطۍ
کسب هم زده کړ نو په کار کولو کې پرې لږې سختۍ راغلې
نو په همدې خاطر یې بېرته د ښوونځي سره مینه ډېره شوه
او بیا تر پایه یې ښوونځي په مینه ولوست.
د ساحل ډېر زیات عادتونه دي یو عادت یې دا هم دی چې
یو خو څوک پرې نه پوهیږي چې دی غوصه وي خپه وي او
که عادي خو چې ور ګورې دا دربواړه حالتونه په کې
ښکاري سړی به ورته حیران شي ، په ملګرتیا کې تکړه دی
د نیمې خولې سړی دی چې غږ پرې وکړې نه یې په خوله کې
نه وي له ملګري سر ځاروي خو له هغه ملګري چې دده

ورسره لګي ، په انسان پېژندنه کې هم خورا تکړه دی زه به چې کله هم له کوم نوي ملګري سره دده ترڅنګ ورغلم ویل به یې چې دا سړی یا ملګرتیا کولای شي او یا یې هم نه شي کولای.
دی یو مهال د ځولۍ مجلې مسول مدیر و چې وروسته یې دغې مجلې ته د چینې نوم ورکړ او تر اوسه پورې خپرېږي همدارنګه اوس مهال په کلید راډیو کې هم دنده لري چې یو شمېر خپرونې پرمخ بیا یې.
سکون د ساحل لومړنۍ شعري ټولګه ده چې چاپېږي زه ورته ددې ټولګې د چاپېدا له امله د زړه له تله مبارکي وایم او په دې هیله یم چې یو مهال یې دېوان په لاس کې ولرم. زه خپلې خبرې په خپل یو شعر پای ته رسوم چې:

په مینه
ډاکټر حبیب الله ((حکمت))
د ننګرهار طب پوهنځی مرکزي لیلیه
د شپې ۹ بجې
۱۴_۸_۱۳۸۹

ساحل، د غزل یو بل شاعر

پښتنو زلمیو کې د غزل شاعران شکر نن سبا ډېر دي. څه موده مخکې مې د جلال امرخېل شعري ټولګه باندې څو کرښې وکاږلې. سمې به وې او که کږې، خو هغه مې د غزل شاعر بللی وو. خوشال یم چې دا ځل د غزل د یوه بل شاعر ښاغلي بختیار ساحل باره کې خبرې کوم.

د ساحل شاعري نازکه او نازولې ده. نازکه او نازولې ځکه ده چې زیاتره د غزل په قالب کې ده او د محتوا له پلوه د ښه غزل واړه لوازم لري؛ مثلا: د حسن او عشق تذکره او تجربه، شرنګولې آهنګونه، چست او چټک وزنونه، نوي خیالونه او انځورونه، تازه مضمونونه کوم شی چې د ساحل په شاعرۍ کې د او ورسره ورسره عالي فکرونه. شاخص په توګه ورته پام وراوړي، هغه د شاعرۍ باره کې د ده باور او نظر دی چې د ساهو ادب او هنر څرک ځنې له ورایه څرګند ېږي.

د ساهو او یادګار ادب او هنر د پنځونې هیله د لوی شاعر او هنرمن کار دی. ساحل غزل او سندره د دې له پاره لیکي چې له محبوب سره یې د یادګار په توګه پاتې شي. مرزا خان انصاري رحمة الله علیه هم د یادګار ادب او هنر خبره کړې ده.

په نیمو شپو د غزل لیکلو له پاره ریاضتونه ضرور اثر لري. اثر یې دا دی چې د شعر ملکه به ورته ډیوه لاسو کې نیسي چې دی ورته خپل

شعر ولیکي. بلې؛ شاعر چې د چا ښکلا ستايي، هغه هم ښاغلی نعم البدل ورکوي.

ساحل هغه غرونه د زړه له تله را التهېدلي ګڼي چې تر خدايه رسېږي. د شعر يو تعريف هم دا دی چې غږ به يې د زړه له تله راپورته شوی وي.

ساحل مدعي دی چې د افلاتون غوندې ډېرې د کار خبرې لري. په کار دي چې غوږ ورته کېښودل شي. دا د شعر باره کې د ساحل تر ټولو جوته نظريه ده. افلاتون د شاعر مخالف وو. له خپل جمهوريت نه يې ايستی. مګر، پخپله د ده خبرو ته چې ګورو، هغه هم شاعرانه خبرې دي. ساحل د افلاتون غوندې د شاعرانه خبرو مدعي دی. له مخاطبه غواړي چې سندرې يې واوري. ځکه چې دی ورته پيغام لري. د ساحل دا خبره د ښې وينا تر ټولو ستره ځانګړتيا ده او دا د شاعر فني او هنري نظريه راښيي.

ساحل د شاعرۍ له پاره سندريز چاپېريال او کليوالي ښکلا ضروري ګڼي. دی وايي چې بې له دې نه به شاعري لطافت ونه لري. دغه راز، دی د ژوندۍ شاعرۍ خبره کوي او د هغې له پاره طبيعي چاپېريال ضروري ګڼي. چينار، چينه او واورين غرونه د طبيعت ښکلي مظاهر دي. د ساحل يوه بيت کې له "اجمل" څخه مراد "اند" دی. اما د ښکلي په معنا هم پر ځای دی. او د شاعرۍ له پاره د ښه همعصر شاعر سمبول هم کېدی شي. يعنې، د ښې شاعرۍ له پاره ښه شاعر ملګری يا ښه اورېدونکی په کار دی.

ساحل د خپلو خبرو په پوخوالي باور لري. دی د پاخه کلام خبره کوي؛ وایي چې شاعري په لفظ کې نه، بلکې معنا کې ده. ده د خپل غزل د اوربدا او لوست له پاره ډېر لوړ معیار ټاکلی. دی د شاعرانو له پاره غزل لیکي. رښتیا هم چې غزل په شاعرۍ کې د خواصو متاع ده. او زیاتره په همدې نیت لیکل کېږي چې خواص یې واوري او ولولي. د دې له پاره چې د ساحل اوربدونکي زیات شي، نو له بېټ نیکه څخه په تفاوت، د وګړیو پر ځای د شاعرانو د ډېربدا دعا کوي.

ساحل وایي چې شاعر به د ښکلا لېوني وي. د ده په باور، د غزل د ښکلا له پاره ایډیل په کار دی. ایدیل فکر دی. پر دې سربېره چې په یوه بل بیت کې یې له "انده" مراد "اجمل" دی، د ایډیل او فکر معنا هم ورکوي. د ده په نزد، بې فکره غزل د فکر د هغه هومره ښکلی نه وي.

ساحل وایي چې د شاعرۍ له پاره پخه یارانه، مزبوت زړه او ښکلې زمانه په کار ده. خوشحال بابا او کاظم خان شیدا رحمة الله علیهما هم مضامینو ته د زړه د توجه خبره کوي. هو؛ زړه کې چې زور وي، نو توجه ښه کولی شي.

هر کار اراده غواړي. ساحل د شاعرۍ له پاره خاصه اراده لري. د ده اراده دا ده چې شاعرۍ کې دې معنا وي. جالبه یې لا دا ده چې د معنا له پاره هم د هغې د نوعیت تخصیص شرط ګڼي..... په شاعرۍ کې د ساحل د هنري او فني نظریې باره کې د پاسنیو خبرو د زباتولو له پاره د ساحل دا لاندې بیتونه لولو:

څو غزلې، څو سندرې خوار ساحل درته لیکلي،
اوس چې ځي له دې دنیا نه، دا دې تا سره یادګار وي.

هغه غړونه به د زړه د تل غړونه نه وي،
هغه غړونه چې له دې ځایه تر خدایه نه ځي.

د افلاتون په څېر بلا د کار خبرې لرو؛
مونږ ته هم غوږ ونیسئ، مونږه هم سندرې لرو.

سندریز وطن کې اوسم؛
څومره پام راباندې شوی.

حتما به یې ساحله، شاعري ببرته ژوندۍ شي،
چینار، چینه، اجمل او بیا سپین غر چې مخامخ شي.

ښکلي په لفظونو باندې زړه ساتي؛
ښکلي په شعرونو پسې نه ګرځي.

مونږ د کلي ښایستونه لولپه کړه؛
مونږ چې سپوره شاعري په ښار کې وکړه.

اوه ! ساحله، ستا خبرې خو پخې دي؛
چې په لاره ځي کافره سړی مات شي.

شاعران به ستا غزل اوري ساحله؛
تل د ۀ برو دعا وکړه کم دې نه وي.

اوس مې چې غزل درته ښه نه ښکاري،

ښه پوی یې چې اند له ما نه لرې دی.

یو وخت وو، شاعري وه، یارانه وه، زړه کې زور وو؛
د ښکلیو په څېر ښکلې زمانه وه، زړه کې زور وو.

ساحله، ستا په ارادو باندې به پوی شو خیر دی؛
چې تا په څه ډول معنا له مونږه زړه وړی دی.

ساحل د شاعرۍ باره کې د همدا سې پخې هنري او فني نظریې په مټ
دا لاندې او دې ته ورته نور ګڼ مظامین پیدا کړي دي:

ته چې راسره یې نو اکثر ښکلي،
اور اخلي، اینه لاسو کې ونیسي.

بلا مودې وشوې چې دا سې په سجده پاتې دی؛
دا سړی څوک دی چې په واوره کې خوله پاتې دی.

سترګې ښې په دې چې بهر لار لري؛
زړه کې ګوزاره د سړي نه کېږي.

یوه تشه خوله خندا او مسک برېتونه،
دا وګړي بس همدغو مره خوړمن دي.

په کوڅه کې یو هلک د ونې شا ته،
او جینۍ ناسته په بام د مینې ننبه.

دا شیبې د مینانو ښکاره ننبې،
پلی تګ او له باران سره په لاره.

زه که د هر سړي په کار شم موري،
چې ستا سپرلی نه شومه، هېڅ نه شومه.

زه خو یې د سولې خلاف بولمه؛
چېرته چې په مخه دروازه راځي.

لږه موده کېږي چې ته مونږ سره مینه کوې؛
ډېره موده وشوه چې تا له مونږه زړه وړی دی.

د طبیعت له مظاهرو د تعابیرو او معاني وو وکښل غښتلې مشاهده او مطالعه غواړي. ساحل باندې الله جل جلاله دغه ورتیاوې لورولې دي:

ساحله، نوې هیلې زړه ته راشي،
سپوږمۍ چې کله هم پر غره ودرېږي.

یا:

دا چې سپینې خولې په بله نه اوړي،
بیا نو په ممانو کې خبرې دي.

ساحل د خپلو داخلي کیفیاتو د رابرسېره کولو، تعبیرولو او تفسیرولو په هنر ښه پوهېږي او د دې ډول استازې غزلې یې لیکلې دي؛ مثلا:

لاره وي، ګودر وي، سړی وډار شي؛
هسې زړه اوتر وي، سړی وډار شي.

(تر آخره پورې)

د ځان فلسفه د خودۍ فلسفه ده. د خودۍ فلسفه یو ډول آینه ده. او په آینه کې ورکېدل واقعا د حیرت خبره ده. د ساحل په شاعرۍ کې پر لوړو تغزلي نزاکتونو سربېره، د لویو فکرونو نښې نښانې ښکاري جوتې دي؛ مثلا:

دلته وګړي د خپل ځان په فلسفه کې ورک دي؛
ټول مخامخ ورته ولاړ، خو آینه کې ورک دي.

(تر آخره پورې)

د ساحل شاعري د پښتون قام د دې وخت استازې شاعري ده. که له یرغلګرو څخه د کرکې او نفرت خبره نه وي، نو د هلمند بیا بیا ذکر او فکر د ساحل په شاعرۍ کې نور څه پیغام لرلی شي؟ !

د ملایانو خبره، حاصل د کلام دا دی چې د ساحل شاعري کافي بدیعي او بیاني ښېګنې لري او له ګڼو مضامینو او معانیو وو مالامال ده. زه یې ورته مبارکي وایم او د لا زیاتو بریاوو هیله یې کوم.

نورالحبیب نثار

کابل،

افغانستان.

۲۴/۱۱/۱۳۸۹

د ساحل دمینې پاڼې

د بختیارساحل د شاعرۍ پاڼې او یا په بله ژبه د ساحل د مینې پاڼې مې مخې ته غوړیدلې دي. په دې پاڼو کې رېښتیا یوه نړۍ مینه راټوله شوې ، دا مینه کله د جانان د مینې په بڼه ښکاري ، کله د ولس د مینې په بڼه ، کله د خاورې د مینې په بڼه او کله هم د هغه کوچني ماشوم د مینې په بڼه ده چې د جلال اباد په ټنکنده غرمو کې لوخې پښې ځغلې او پر لاروېو او بهوېشي . خو مینه ، مینه ده او دومره مینه ځایول د ساحل په شان پراخ زړه او ټټر غواړي.

هو نن زه د مینې پر پاڼو سریزه لیکم هغه هم د یو افغان زلمي شاعر د مینې پر پاڼو چې د ژوند هره پاڼه یې ښایي د نړۍ نور و ځوانانو ته لکه د افسانو هسې ښکاره شي.

خو نه پوهیږم ولې د ساحل په شاعرۍ کې یو بیت د سریزې په لیکلو کې ټکنی کړم .

دا بیت دادي:

د عشق لفظونه خو خواږه ، خواږه وي

د عشق پر پاڼو سریزه ښه نه وي

رېښتیا وایي ، د عشق پر پاڼو د سریزو لیکل ځکه ښه نه دي چې مینه او عشق کومه ځانګړې توضیح او تشریح نه لري چې سړی دې پرې پوه شي بلکې عشق او مینه حسي بڼه لري چې باید حس شي او درک شي.

زما په باور ټول هغه شعرونه چې یو شاعر له زړه نه لیکلې وي د عشق پانې دي او د عشق پر پاڼو غړیدل ان که عاشقانه زړه هم ولرې اسانه او ممکن کار نه دی.
زه مخکې له دې چې له بختیار ساحل سره اشنا شم د عشق له پاڼو سره یې اشنا وم د یو شمیر ویب پاڼو له لارې مې دده څو ښایسته ښایسته غزلونه لوستي و او خوښ شوي مې و. او په نالیدلي توګه ورسره بلد وم .
دا مهال په سلګونو ځوانان شعرونه لیکي او سړی هر ورځ د شعر په نړۍ کې له نویو نویو نومونو سره مخ کېږي خو په دوی کې د بختیار ساحل په شان د ګوتو په شمیر داسې کسان شته چې شاعري یې یو لوستونکی ځان ته تمولی او راکښلي شي.

زه د ده څو غزلونو ډېر پخوا همداسې تم کړی وم ، او بیا چې څو کاله مخکې ننګرهار ته ولاړم نو د څو نورو ملګرو سره مې بختیار ساحل هم ولیده او ورسره مې هغه د چا خبره ښه ډېر بنډارونه وکړل. او دده ځینې خواږه غزلونه مې دده له خپلې خولې هم واوریدل.
ماته د بختیار ساحل په شخصیت او شاعرۍ کې یو شی تر بل هرڅه ډېر مشترک ښکاري او هغه سادګي ده. که ورسره کینې نو کېسې او مجلس یې هم د نویو ځوانانو په شان له ګڼو او ګډوډو رنګونو څخه داسې نه دی جوړ چې پېژندل یې ګران شي او که شاعري یې ولولې نو په غزلونو کې یې هم له داسې کلمو او ترکیبونو سره نه مخ کېږې چې رواني او سادګي په کې نه وي ، او یا یې درک ګران وي.

دی غزل هماسې لیکې هسې چې خبرې کوي او زما په باوردا لوی کمال دی ، ځکه له پیرېو راهیسې په شعر کې د ساده ګۍ خبره کېږي خو ډېر کم په دې پوهیږي چې خپل شعر د سادګۍ پر ښکلا ځنګه سنمبال کړي. او ساحل یو له همدې کسانو څخه دی چې پوهیږي ساده ژبه څنګه په هنري او تخلیقي بڼه وکاروي:

بس خو چې چمبه لاسو کې ونیسي
زړونو ته لمبه لاسو کې ونیسي

نورو ته د مینې ترانې وایي
ماته سیپاره لاسو کې ونیسي

ښکلیه ! ستا ساحل به اخر ستا په سر
ټوله میخانه لاسو کې ونیسي

یا یې د یو بل غزل څو بیتونه:

ټول وجود که بایلي نو څه باک نه وي
زړه ته چې خطر وي سړی وډار شي

دا که وي دامن یا د جنګ پیغام
نوم یې چې خبر وي سړی وډار شي

بس خو چې ساحل یې کله نه درلود
رود که سمندر وي سړی وډار شي

که د ساحل شاعري ولولئ نو داسې ډېرې بېلګې به په کې ومومئ چې په ډېر ښکلي انداز ، روانه ژبه په زړه پورې او نوي خیالونه وړاندې کوي.
د ساحل بل کمال لنډون دی. دی هماغومره څه وایي چې په زړه یې دي. لنډ غزلونه لیکي په دې پسې ډېر نه ګرځي چې ولې یې غزل تر یو مخ زیات نه شو ، بس څومره یې چې په زړه وي هومره یې په خوله وي او کله یې چې څه په زړه نه وي نو په خوله هم څه نه ورځي.
همدا راز یې د شعر بحرونه هم لنډ دي. دده زیاتره غزلونه چې ما ولوستل په لنډو بحرونو او وزنونو کې یې ویلي. په لنډ بحر کې د ښو خیالونو راټولول اسانه نه وي خو که د ساحل هسې په نازکخیالۍ راټول شي نو تر هغه غزلونو یې اهنګ او رواني څو چنده زیاته او ښکلې وي چې په اوږدو بحرونو کې ویل شوي. او ساحل ماته په دې چاره کې تر ډېره بریالی ښکاري:

رنګینه شپه ده
تیاره خوره ده

رندان راټول دي
بنګ دي ، نشه ده
غاړه يې سمه
لکه پياله ده
لکه د شاتو
داسې خوږه ده
په يوه غاړه
خوله ، خوله ده
بس مړه ژوند دي
ښکلې کېسه ده.

د ساحل شاعري د نويو ترکيبونو ، تصويرونو او خيالونو له پلوه هم غني ده. دده په شاعرۍ کې ډېر کله داسې تصويرونه او خيالونه ګورو چې نوي دي ، دده خپل دي ، او يا يې په يوه نوې او ښکلې بڼه وړاندې کړي دي:

د افلاطون په څېر بلا بل خبرې لرو
موږ ته هم غوږ ونيسئ مونږه هم سندرې لرو

راځئ چورلکو سره نن شپه ميلمانه يئ زمونږ
غرونه مو مه ولئ په غرونو کې ګورګورې لرو

کابلۍ ! ستا د یارانې قابل به یو او کنه
ډېرې خو نه خو یوه لپه ملغلرې لرو

په افغانستان کې روان ناورین کلونه زموږ د شاعرانو شعرونه تر اغېز لاندې راوستي او د ساحل په شاعرۍ کې هم دا اغېز جوت دی. دی که د مینې کېسه هم کوي نو په ناخوداګاه ډول ترې کله ناکله خبره د وير پلو ولاړه شي:

یوازې د سپېڅلې مینې ترېږ دي ساحله
ټول عمر جنګ زپلې او بې وروره جینکۍ دي

****

ته چې زموږ پېغلې په مرمۍ ولې
ستا پېغلې دې غبرګې په ملاماتې شي

****

نوره نړۍ د ماشومانو زړونه لاس کې ساتي
زموږ واړه خو یا اوبه او یا سابه خرڅوي

ازاد بازار دی ،نو سړی به په کې څه ووايي؟
څو سره او سپین راوړي او څوک په کې واړه خرڅوي

سره له دې چې بختيار ساحل زموږ د ځوانو شاعرانو په منځ کې د ګوتو په شمار څو تنو شخه دی چې د شعر چينه يې ډېر ستړي ځان ته راستنولی او دمه کولی شي خو دده د شاعرۍ څومروالي ته چې ګورم نو يو انديښنه هم راسره پيدا کېږي.
نه پوهيږم چې ښاغلی ساحل او يا د ساحل د شاعرۍ مينوال به يې راسره څومره ومني ، خو زه فکر کوم ساحل د ويلو لپاره ډېر څه لري ، ډېر نوي خيالونه او تصويرونه ورسره شته ، له همدې کبله ، دی کله ډېر په بېړه شعرونه هماسې چې ورته راځي ليکي يې او خپروي يې. او په دې توګه ځينې ډېر ښه تصويرونه او خيالونه چې پنځول يې يوازې د ساحل په شان ښه شاعران کولی شي ترې يو څه ناتراشل شوي پاتې شي.
زه ډېر کله په فيسبوک او نورو ويب پاڼو کې ددې زلمي شاعر له نويو شعرونو سره مخ کېږم او لولم يې ، دا ډېر ښکلې وي ، خو زما په اند هغوی چې د بختيار ساحل په شان له ځانه سره د نوي خيالونو او تصويرونو بډايې زيرمې لري که خپلو شعرونو او غزلونو ته لږ نور هم تم شي ، له بېړې کار وانخلي او پرلپسې کار پرې وکړي نو باور لرم چې شاهکارونه به وپنځوي.
په پاي کې به ووايم چې د بختيار ساحل دا ټولګه په خپله لمن کې لکه د عشق د پاڼو په شان ډېره خوږلنۍ لري ، ما يې د هر غزل له لوستلو خوند اخيستی او هر غزل مې د خپل زړه غږ ګڼلی دی. زه باور لرم چې ددې ټولګې له لوستلو وروسته به راسره نور لوستونکي هم دا ومني.

ساحل د عشق ګڼې کېسې د ویلو لپاره لري خو ددې کیسو اوریدونکي باید له میني ډک زړونه ولري څو زمونږ د زلمي ساحل د سندرو په شور کې کې د میني د راز و نیاز خوند وڅکي.
لوستونکې ددې ټولګې لوستلو ته رابولم ، ساحل ته دعا کوم چې د شعر چینې دې یې تل تر تله تاندې وي او خپلې خبرې دده له شاعرۍ څخه د خپلې خوښې په څو بیتونو پای ته رسوم:

بلا مودې وشوې چې دا سې په سجده پاتې دی
دا سړی څوک دی چې په واورو کې خوله پاتې دی
سپوږمۍ خو لاړه سپوږمۍ مخ څادر کې ونغاړلو
ساحل ویده کړئ، ساحل هسې شوګیره پاتې دی

په مینه او درناوی

اجمل اند

د مرغومې دیرشمه نیټه ، ۱۳۸۹ هـ ل

پراګ ، د چیک جمهوریت

د ښایستونو انځورګر

داسې مهال و چې د ښوونځي د لیسې دورې ټولو زده کوونکو سره مې پوره پېژندګلوي نه درلوده هغه زده کوونکي به زموږ د زړه په کور کې ځای پیدا کاوه چې یا به د بشپړ اخلاقي تهذیب پر ګاڼې سینګار و او یا به یې فطرت تازه تازه د هنرونو سیمې ته د ښکلاګانو نندارې ته هڅاوه احمد بختیار ساحل هم د میاعمر (رح) د ښوونیزروزنیز او فرهنګپال چمن نوی ټوکېدلی ګل و چې د زده کړې ترخنګ د فطرت مستۍ دده ښکار ته ملا تړلې وه او غوښتل یې چې د هغه مهال د خاموشو غوټیو خولې یې پرانیزي او په نازکه مسکا یې د چمن نور ګلونه هک پک کړي دا داسې حساسې شېبې وې چې ساحل د احساس رڼا دده د خیر او عقل چاپېریال ته په ورو ورو خورېده او شبنم د خاموشۍ په څېر یې دده په زړه کې د محبت د ښار د دودانۍ پیل کاوه حالات که هرڅنګه وو خو د ساحل په هوښیارو او غزل زارو سترګو د ښو سوری داسې راخور و چې له ورایه په کې د مینې عاجزي ، صمیمیت او اشنایۍ مشالونه مانیزې رڼاګانې کولې کله کله به یې د فکري او عاطفي تړون یوه یوه بېلګه د ښوونځي ښوونکو او زده کوونکو ته د علمي او فرهنګي غونډو بهیر کې ور اوروله چې د هغوی لخوا به په ګرمو ولولو بدرګه کېده ساحل د وخت په تېرېدو له ښوونځي فارغ او بیا د پوهنتون په انګړ ورننوت خو دفطرت چینې یې لا هماغسې تاندې دي چې د الهام په بلنه ترېنه دده د شعر پېغله ښاپېرۍ منګی په لپو ډکوي.

د ساحل شاعري که د الهام هار په غاړه لري نو تر څنګ یې د ریاضت خالونه هم په جبین بربښي چې دا دواړه زرین اصلونه یې شاعرۍ ته د پیاوړتیا انرژي او خوږلني ښښي. همدا لامل دی چې ډېرغزلونه یې د هنریت ، شعریت مینې ، انځورګرۍ تخیل او پیغام په ګاڼه پسولل شوي دي د نوموړي شاعرۍ کې هېوادنۍ مینه ، د ملي ارزښتونو درناوی ، پښتو او پښتونوالې سره مینې ته ډېره پاملرنه شوې ده که څه هم چې ساحل لا زلمی دی شاعري یې پخلي ته اړتیا لري خو بیا هم د ژبې د ښکلا ییزې برخې د پاللو تر څنګ یې یو شمېر داسې سمبولونه کارولي چې د کلیوالیزو ، غریزو ، انځورونو په څنګ کې د ښار د ښکلاګانو کیسې هم کوي.
ساحل چې کله د خپل ټپي ټپي هېواد انځورګري کوي بیا نو په هنري ژبه د اقصاني ټولنې اصیل رنګ ته داسې اشاره کوي:
څو سپېڅلي شهېدان مې درته پرېښود دل په غېږ کې
ډک له ننګ افغانستانه دا دې تاسره یادګار وي
ځي له زړه نه مې سرې وینې راشه خال ترې ځانته کېږده
زه چې مړ شومه جانانه دا دې تاسره یادګار وي
دا سمه ده چې هر شاعر د شعر په ظاهري ، تخنیکي یا مانیز جوړښت کې د تخیل پر مټ ځانته کوم معنوي پیر او لارښود ټاکلی وي چې یو شمېر شاعران بیا کله کله خپل احساس او الهام د خپل خیالي لارښود فکر او څلي ته سلامي کوي او ځینې نور خو بیا د خپل فکري رهبر سره د فکري ځنځیر د تړلو سربېره آن تر لفظي جوړښته لاسنیوی کوي ساحل هم ځانته دوه داسې پیران په نښه کړي چې یو

یې د لرې پختونخواه د با احساسه او غیرتمنو پښتنو په زړونو واکمني کوي او بل هغه یې د برې پښتونوانخواه د ددنګو چینارونو او نښترونو له هسکو څوکو څخه د ټولنې د درمنو او ټپي ټپي زړونو انځورګري او ترجماني کوي:

ستا مریدي خیال به یو اځې شي بې پیره به شي
ساحله دا دروېش او دا کاروان به پاتې نه وي

دا چې ساحل دافغاني غیرتي او ننګیالې سیمې زېږنده دی او د افغانانو طبیعت کې فطرتاد وطن مینه او وطنپالنې روحیې ژوندۍ وي که هرڅو کړمن او دردمن یې بیا هم د رقیب ټګي نه شي زغملی ساحل هم په ډېره مرموزه او پرده پوښه ژبه باندې د دښمن ماهرانه یرغل ته داسې اشاره کوي:

بس خو چې چمبه لاسو کې ونیسي
زړونو ته لمبه لاسو کې ونیسي
نورو ته د مینې ترانې وایي
ماته سیپاره لاسو کې ونیسي

ساحل چې کله ادبي صنعتونه په شعر کې رانغاړي نو له خورا نازکخیالۍ څخه په کې کار اخلي د بېلګې په ډول یوځای کې د تلمیح صنعت داسې انځوروي چې لوستونکي د خوشال ختک سره د بې مانا مینې څخه ګانده کې حقیقي او رښتینې مینې لور ته ځیر کړي:

چا یې د تورې او قلم درناوی نه دی کړی
هسې په ژبه د خوشال خبرې ډېرې کېږي

ساحل لا په ګوتو شمېر د عمر څو پسرلي نمانځلي خو فکري ځواک يې دده د عمر ورانديې هېوادني ملي او افغاني دوديز سمبولونه د شعر په مزي کې داسې پېيلي چې له يوې لورې د شاعر فطرتي ورتيا او له بل لورې يې تاريخي رياضت په غېږ کې رانغاړي د بېلګې په ډول:

ترڅو چې مينان يو نو کچکول به ګرځوو
غزا ته چې ورځو په غاړه ډول به ګرځوو

هر شاعر خپلو شعرونو کې ځانګړي سمبولونه او يو شمېر داسې نومونه کاروي چې کله يې ياد ښې او کله بدې پايلې لري ساحل هم کله د خپلې مجبورۍ په پلمه په تشبېهي بڼه ديو داسې توتي نوم باندې زړه ته سکون ورکوي چې مذهبي او اخلاقي لحاظ سره ښه تاريخچه نه لري خو شاعران يې د شاعرانه دود له امله شعرونو کې يادوي:

چاره مو نشته شو ګېرو مو سترګې وخوړلې
اوس شپې د بنګو په نشه د چا په ياد تېروو

ساحل د خپلې ټولنې د انځور کاږلو فن کې نا اشنا مهارتونه کاروي کله چې اساسات او ارزښتونه يادوي او کله چې بيا زړونو د ناچارو سوداګرو لخوا د انساني ښکلاګانو د سمبولونو پلورونکی داسې په ښه کوي:

څه ناعلاجه زمانه ده خلک زړه خرڅوي
د څو روپيو په بدله کې سپينه خوله خرڅوي

په انساني ارزښتونو مین ساحل که زړونو سوداګرو سره په فکري ډول د مخالفت سنګر نیسي خو ها خوا د عاشقانه مینې خواږه او ګران بیه سمبولونه داسې نمانځي:
یو غزل او یو سلام د مینې نښه
د هر ښکلي احترام د مینې نښه
د بل غم سره داو ښکو لارې لاړي
په ګلونو باندې پام د مینې نښه
په کوڅه کې یو هلک د ونې شاته
او جینۍ ناسته په بام د مینې نښه
د مشرانو د خبرو اورېدنه
د ماشوم په خوله پیغام د مینې نښه
د دې لالهانده نړۍ غبرګ کې هر انسان د ارام ژوند ارمان په زړه کې لري خو د ډېرو د ارمانونو غوټۍ هماغسې غوټۍ پاتې او دوی تر ښه دبرزخي نړۍ په لور کډې وتړي. ساحل چې کله د ژوند له تړاونو ستړی ستومانه شي نو داسې انګیري چې سکون به برزخي کور کې وي:
کله چې ساحله ستر ګې پټې کړي
هله به ارام ته سړی ورسي
د ساحل ځینې غزلې د ګلونو د بڼ په څېر په رنګارنګ پیغامونو او ښایستونو پسوللې ښکاري چې د خوږو لفظونو هره غونچه یې د ګل په څېر په خاموشه ژبه لوستونکو ته غزلیزه ویاندویي کوي لکه:
نه ګرځي ګلونه پسې نه ګرځي

خلک د چا زړونو پسې نه ګرځي
ښکلي په لفظونو باندې زړه ساتي
ښکي په شعرونو پسې نه ګرځي
هر پردی زموږ د غرونو تږی دی
څوک د چا غمونو پسې نه ګرځي
هېڅوک دلته روغه سته نه غواړي
هېڅوک په سرونو پسې نه ګرځي

زلمی شاعر کله کله د بېره ناهلي ښکاره کوي او د انسانیت د اصل بنې د رنګ د پیکه کېدا لامل اند ښمن کېږي نوموړی د بل انسان د زړه جونګړې ته د رسېدلو کمال او هنر ته ژمن دی دا چې دا مهال انسانان له دې ګټور هنر څخه بې برخې او ناخبره دي د همدې له امله د ناهیلۍ غږ داسې کوي:

خلکو وکړلې د غرونو منځ کې لارې
مونږ ونه شول کړای د زړونو منځ کې لارې

ساحل چې کله د الهام په اشارو دژوند ناوې ته د لونګو امیل په کار بولي نو ترڅنګ یې د ژوند له ناخوالو داسې سرټوکي چې آن زمانې ته هم د بدرنګه کلیمه کاروي ، زمانې ته بد او بد رنګه کلیمې کارول یو شمېر شاعرانو شاعرانه دود دی خو دا داسې دود دی چې اسلام کې زمانې ته بد ویل د کنځلو په نوم نومول شوی دی او داسې کنځل چې نسبت یې د کایناتو خالق ته کېږي شاعران به داسې کلیمو ته ډول ډول تعبیرونه ګوري خو د شرعي اساساتو په وړاندې یې تعبیر د سیلاب مخې ته د شګو د پل بنه لري ، ګران ساحل ته مې

سپارښتنه دا ده چې د عقيدې او قلم سپېڅلتيا او عفت ته تل لپاره ژمن پاتې شي او د قلمي اخلاق تقدس ترځنګ شاعرانه تقدس ته درناوی هم خپل مسوليت وګڼي نو موږ ی دلونګين اشنا هيلې سره د زمانې او خلکو عکس العمل د خپل ځان په وړاندې داسې انځوروي :

د ژوند د خوشبويۍ لپاره ښه لونګ په کار دي
که خدای چېرې نېږدې کړي لونګينه را سره
ساحله يو بد رنګه زمانه کې پيدا شوي
دا خلک او حالات چې دي بد بينه را سره

د نړۍ د جفا تاريخ هر وګړي ته روښانه دی هر څوک پوهيږي چې د دنيا کور د مېلمستون بڼه لري هر څوک تر ښه درومي خو د دې هر څه ترڅنګه د دنيا ناولی ځان په داسې ګاڼه سينګاروي چې څوک له دين او څوک له زړګي نه خلاصوي چې ساحل د دې کوډګرې ماهرانه مکر ورک کړی او د دې د رنګينيو د ګل ورين انقلاب په جفا او فنا پوه شوی دی نو ځکه يې د زړونو د قاتلې او بنګړيوالې سره په ملګرتيا تورنوي:

اوس چې زړه دې رانه وويست لږ يې پرېږده
خير دی داسې يې دستي په لاس کې مه وړه
له زړګي نه مې سرې وينې رابهيږي
مړه شې مړه شې سره بنګړي په لاس کې مه وړه
نه ، ساحله چې د ښکلو ناز دې نه زده
بيا نو ته هم سپېلني په لاس کې مه وړه

په هر حال د ساحل د سکون بڼ رنګارنګ ګلونه لري يو د اسې څوک چې نه يې د شاعرانه صنعتونو کاروبار کړی وي او نه يې د تخيل او تشبيه په ګودرونو يارانه کړې وي ګرانه ده چې د بڼ د ټولو ګلونو ځانګړې ښېګڼې او بدګڼې دې په نښه کړي او په دې اړه دې عادلانه پرېکړه وکړي مايوا ځې د ساحل سره د مينې په بنسټ د سکون پاڼې اړولي او شنه پاڼه دفقير ډالۍ په بڼه مې پرې يو څو کرښې ليکلي په پای کې د احمد بختيار ساحل د ښې رڼې راتلونکې او لازياتې خوږې او پخې شاعرۍ په هيله د کايناتو خالق ته د دوعا لاس ونه لپه کوم او ساحل د هېواد د نوميالي ليکوال او شاعر قيام الدين خاد په څو بيتونو خپل برخليک ځلونې ته رابولم:

يا د بل پسې روان شه
يا نور ځان پسې روان کړه
ښه پوهېږه مه هوښيار يې
سړيتوب غواړي جهان کې
يا څاروان د قافلې شه
يا روان شه په کاروان کې

په مينه
محمد غني فاروقي
جلال کوټ
مرستون څلو لاری
مسجد مېنه
۲۷ _ ۱ _ ۲۰۱۱

ښخوا که به خلکو د ځینو شاعرانو په شعري ټولګو لیکنې کولې ، نو پرشعرونه به یې ارزول او د شاعر په شاعران کمال به یې خبرې کولې ، خو اوس خلک دنورو کتابونو د سریزو له لارې خپلې شخصي تربګنۍ او دښمنۍ پالي او هغه دچا خبره د نورو له اوږو ډزې کوي.

نو بختیار ساحل هم خپل (سکون) راسپارلی ، خدای دې خیر کړي چې له مانه هم هماغې خواته خبره ور کړه نشي.
شا او خوا پنځه کاله وړاندې په افغان کېبل کې مو د ځینو ملګرو په ملتیا د ننګرهار ادبي بنډار تر سرلیک لاندې اونیزې ادبي ناستې پیل کړې ، چې د ننګرهار د سیمې ډیری ځوانان به ورته راتلل. په لومړۍ غونډه کې یوه نري او د ننګ ځوان ته چې په ادبي غونډو کې مې د لومړي ځل لپاره لیده ، د شعر ویلو بلنه ورکړل شوه ؛ کله چې ستېج ته ورغی نو دغه دوه بیته یې وویل:
د نړۍ خلک ماغزه وخوري پوهان شي
ځمکه ونیسي او پورته تر اسمان شي
زموږ ځوانان چې لږ په ښو او بدو پوی شي

سم د لاسه ټوپک واخلي قومندان شي
که څه هم چې ډېرې چکې ورته وشوې ، خو ماته یې ډېر خوند راکړ.
له مشاعرې وروسته مې ځواب ته وویل: هلکه ځوابه !د ده سترګې شاعرې دي او ښایي په راتلونکې کې یو سرلاری شاعر شي او همدا وړاندوینه مې دا ده په زبات ورسېده ، اوس یې هماغه (سکون) زما په مخ کې پروت دی او ژر وررځې وروسته به د چاپ په ګاڼه وپسولل شي.
خیر ، راځم د بختیار ساحل شاعرۍ ته ، هغه شاعري چې په ساده خو رنګینو ټکو کې یې د خیال تر څنګ په ښکلو کلیماتو پېیلو کې لوستونکو ته پیغام وړاندې کړی.
لکه څنګه ، چې اند په خپل شعر کې چینه ، چینار او سپین غر د سمبولونو په توګه کارولي او شاعري یې ورته کړې ، یا کاروان صیب په خپله شاعرۍ کې له ډېر پخوا د چینار سیوري ته ناست دی او له ښاپیریو سره یې خبرې کړي ، همدا شان ساحل په خپل شعر کې بیا سپوږمۍ سمبول ګرځولی ، چې کله ترې په وریځو کې پټه شي او کله بیا له غرونو پناشي ، کله کله داسې هم کېږي ، چې په شپو شپو یې انتظار کوي او له ښېلېدو یې وېرېږي:
سپوږمۍ یا ته راشه یا ما درسره پورته بوځه
زموږ ترمنځه د دېوال خبرې ډېرې کېږي
یا :
خلکو لمر او ستوري لاس کې ونیول
ماسره سپوږمۍ وفا ونکړله

یا :

سپوږمۍ خو لاړه سپوږمۍ مخ څادر کې ونغاړلو

ساحل ویده کړئ ساحل هسې شوګیره پاتې دی

ساحل هڅه کړې ، چې په شعر کې تل نوي توکي او مفاهیم وړاندې کړي او له شعاره ځان وژغوري. سره له دې ، چې ساحل د ملګرو او یارانو په منځ کې پاتې او د بندار سړی دی ، خو په شاعرۍ کې له ملګرو یو څه ګیله من ښکاري :

د خیال څپې مې وچې دي په دښته کې روا ن یم

په زړه باندې مې نه اوري باران لکه یاران

یا:

ما چې په کومو ځان پاچا ګڼلو

هغه ملګري مې اوس کم پالي

یا :

دلته خلک ډېر مغروره دي من من دي

داسې نه ده چې په چا پسې دردمن دي

یوه تشه خوله خندا او مسک برېتونه

داوګړي بس همدغومره خوږمن دي

خو ځینې وخت چې یې ملګرو سره ساعت تېر شوی بیا نو ترې دا خبرې هېرې شوي او د خوشالۍ احساس یې کړی ، په ملګرو یې شکر ایستی او ویلي یې دي:

دا زه ولې کوی نه شم ، ګذران لکه یاران

هر وختې ښکلووم د خدای قران لکه یاران

د هرې زمانې د سود او زيان کيسه کې نه يم
الله دا کړي شکر دی ياران لکه ياران

ساحل په يوې داسې ټولنه کې ژوند کوي ، چې هره شېبه يې له دردونو ، اوښکو او غمونو سره مله ده په همدې موخه هغه يوه حساس او ذهين په توګه ځان په ټولنې نه دی بار کړی بلکې د ټولنې هر غم يې هم په اوږه اخيستی او د خپلې ټولنې د اوسيدونکيو لاسنيوی يې کړی.

ساحل ته خپل غمونه هيڅ نه ښکاري
ساحل له هرچا سره غم پالي

د دې ترڅنګ ساحل له رواني زمانې سره د خپل ولس نا برابري او وروسته پاتې والی څوروي او وايي ، چې:

يو ويشمه پېړۍ هم پای ته رسيږي
خو څوک نه ځي له افغان سره په لاره

که څه هم پورته بيت له منطقي پلوه ناسم دی ، ځکه يوويشمه پېړۍ نوې پيل شوې او که د پای ته رسېدو پرځای يې پيلېدل راغلي وای ښايي بيت ښه راغلی و ، خو د ده فکر د ستايلو دی ، ځکه دی په دې عمر کې هم د شاعر هغه مسوولیت (شاعر د ټولنې سترګې دي يا ژبا‌ړن دی) په ځای کړی او خپلې ټولنې ته نېکه لار ښيي ، چې نړۍ اوس له تاسو سره په يوه لاره هم نه ځي ، ځکه وروسته پاتې ياستۍ او کله چې شاعر د ټولنې همدغه ستونزې درک کړي او سرو شونډو ، اوربل او ..... په ځای ورته د نېکمرغۍ او د ټولنې د پرمختګ

نسخې ورته ښيي ټولنه يوې ښې لارې ته سوق کولی شي ، چې دا ديوه سالم فکر لرونکي انسان نده ده .
دا د ساحل لومړۍ شعري ټولګه ده ښايي نيمګړتياوې ولري ، ځکه انسان تر خپله وسه پړ دی خو زه پرې څه ځکه نه وايم چې د ښېګړو په پرتله يې نيمګړتياوې کمې دي.
نور نو د لوستونکيو او (سکون) ترمنځ د ېوال نه جوړېږم خپلې خبرې د ګران بختيار ساحل په دې بيت رانغاړم چې:
يا خو د مور غېږه يا د يار کوڅه
بل ځای کې دمه د سړي نه کېږي

استاد شېرحسن کمالزی
د ننګرهار عالي دارلمعلمين

وړې خبرې

د میاعمر عالي لیسه هغه نوم دی چې ما یې د څلورو
دېوالونو په منځ کې دومره څه زده کړل چې دغه دی نن مې
ستا سو مخې ته ایښې دي.
زما یوه کمزوري دا ده چې خپلې خبرې نه شمه پېیلی
موضوع رانه اخوا دېخوا زغلي خو په دې ډاډمن یم چې
تاسو به مې دې کمزورۍ پسې سر نه خوږوئ او په خندا
خندا به مې دا سولېدلي الفاظ لولئ.
زموږ د لیسې خوبي په څه کې وه چې زه یې نن دومره
احسانونه په ځان منمه؟ تر ټولو ښه یې دا وه چې فرهنګي
مفکورې په کې د قدر وړ وې د فرهنګ لارویو ته د ننه په
لیسه کې هرچا په درنه سترګه کتل چې تر ننه مې هغه مینه
په سترګو کې ده او زړه مې پرې ګواهي ورکوي.
زه مې بیا خپل ځان ته ډېر حیران ومه چې دا خلک د کومې
ځانګړنې له مخې زما قدر کوي، ما تر ډېره دا هڅه کړې ده
چې دا لامل پیدا کړم خو تر ننه پرې نه یم بریالی شوی،
ځینو خواخوږو ملګرو به مې بیا راته ویل چې شعر دې په

خلکو ښه لګیږي چې قدر دې کوي که نه نو کومه بله ځانګړنه خو په تا کې هم نشته.
زه بیا همدې خبرې ته حیران پاتې کېدم او پاتې کېږم کوم شعر چې زما د زړه را پاربدلي لیوني احساسات نه شي تسکینولای نو هغه به د نورو په درد څه دوا شي.
په هر صورت ما خپلو ټولو ملګرو ته ویلي دي چې که زه ژوندی یم هغه د ډاکټر صیب صابر په خبره د یو څو یارانو د مینې له وجې او د خپلو وړو وړو بې نظمو خبرو له وجې چې خلک یې شعر بولي.
یو مهال داسې و چې په ښوونځي کې به مې تر څنګ ناست ټول خلک بدې راتلل د ښوونځي تګ به راته داسې ښکاریده لکه سړی هره ورځ داسې ځای ته ځي چې هلته دده دښمنان وي خو دا ټولې خبرې ، سړې تودې او مجبوریانې تېرېدې او ماته یې نوې خبرې او خیالونه رابښل ، د څنګ ملګري مې هم په پیل کې ډېر کم ول ماته به یې ویل هلکه ! ته داسې یو عجیب غوندې ټیپ لرې سړی دې والله که چندان په سور پوهېږي او د شاعرانو ټیپ هم همدا رنګه وي کېدای شي یوه ورځ به شاعر شې ، د امې نو د ملګرو خبرې وې خو رښتیا هم که شاعر شوی نه یم په

ثلریشت ساعتونو کې دولس دیارلس ساعته د شعر په لوستلو ، له شاعرانو سره په ناستې او یو څه په شعرونو د فکر کولو له وجې را باندې تېرېږي او پاتې نور وخت د لېوني په څېر په لارو او کوڅو کې په ګرځېدو تېروم په دې موخه که کوم نوی خیال خدای را نازل کړي او زموږ خوب خو هسې هم د جنګي پوځیانو غوندې دی.

کوم ملګري چې له شعر سره مینه لري او غواړي چې شاعر شي په دې اړه دې ډېر سوچ نه کوي یواځې همدومره به بس وي چې هغه د شعر له لوستلو سره مینه لري که چېرې دی شاعر شي نو بیا هېڅکله هم د نورو ښه شعر نه شي زغملی چې دا زما خپله یوه تجربه ده د دنیا شهکار غزل یا نظم به درته داسې ښکاري لکه او تې بوتې خو خپلې به درته داسې وي لکه د کاڼي کرښې.

زه په دې اعتراف کوم چې زما خبرې بې تولې او بې وزنه دي خو تاسو مې لاس نیوی کوئ او زغمی مې.

ما د خپلې ټولګې د چاپ کولو کوم سوچ نه درلود خو فیسبوک یوه داسې پاڼه ده چې د دنیا خلک په کې دي او یوه شېبه کې له ډېرو خلکو سره ملګری کېږې نو په همدې پاڼې نوي شعرونه خپرول چې یو ملګری مې په کې وموند

لومړی خو یې په خپله پانه سمسور ډاټ کام کې راته شعرونه خپاره کړل او بیا یې له څه مودې وروسته دې ته هم غاړه کېښوده چې راته یې په کتابي بڼه چاپ کړي او دغه دی نن یې دا ژمنه پوره کړې ده چې دا ښاغلی سمسور حبیبي نومیږي او اوس په ډنمارک کې د نوورو ډېرو افغانانو په څېر مسافر دی ، استاد شېرحسن کمالزی زما یو لارښود دی او که چېرې زه د ده احسان هېر کړم نو خدای شته چې یوه ستره جفا به مې کړې وي چې زما په غوښتنه یې راته سریزه هم لیکلې ، اجمل اند ته زه د پیر په سترګه ګورم دده شعر چې مالوسته نو دد دلیدلو ارمان مې خدای شته چې کړی او دا سوچ مې نه و کړی چې دا ښاغلی به مې په شعر باندې یو وخت لیکل هم کوي چې نن مې دا ارمان پوره شو ، نورالحبیب نثار هغه نوم دی چې خلک یې په دې نوم په خوله اخلي چې د ښه شعر د لیکلو ترڅنګ په ښه شعر ډېر پوهېږي چې ده هم زما غوښتنه منلې او راته یې په کتاب لیکل کړي دي ، استا د محمد غني فاروقي مې د لیسې له وخته رانیولې او تر ننه ښوونکی دی چې ده هم راته په ښه ذوق لیکل کړي دي ، ډاکټر حبیب الله حکمت بیا هغه نوم دی چې زه به یې په زوره ښوونځي ته بیولم او د

پوهنتون په وره یې هم را ننویستی یم چې زما پلار ورته زوی وایي او زه ورته ورور او زما په اړه دده خبرې ماته ډېرې جالبې وې چې یو څه رانه هېرې شوې هم وې ، او که سړی نصرت الهام له یاده باسي هغه ته به د هنر او مینې قدر نه وي زده ځکه په داسې وخت یې دا کتاب ډیزاین کړ چې د زړه یوه قطره یې له لاسه ورکړې وه زوی یې په حق رسېدلی و خو ده زما کتاب ډیزایناوه.

زه چې له چا سره پېژنم او ما چې څوک پېژني هغه ټول باید زه په زړه کې وساتم او په هر وخت کې ترې مننه وکړم ځکه نن سبا په لارو کوڅو کې راته خلک مینه راکوي له لرو لرو ځایونو راته زنګونه وهي چې دا زما د ژوند د خوښیو اوج دی ، اوس درته د کتاب د لوستلو بلنه درکوم او په دې درنه بخښنه غواړم چې زما اوږدې او بې توله خبرې مو را سره په ورین تندي ومنلې او ولوستې.

په درنښت

احمد بختیار ساحل

۲۳_۱_۲۰۱۱

ننګرهار کلید راډیو

واک بــه مــو بــل ســره وي یــاره ځــان بــه پــاتې نــه وي
مینــه الفــت بــه نــه وي دا جهــان بــه پــاتې نــه وي

چــې زۀ پــرې بیــا اوښــکې دمــه کــړم او تــه ګــورې ورتــه
ســتا تــر راتلــو پــورې اشــنا ګرېــوان بــه پــاتې نــه وي
جنــون ، ســاغر او مــې دا درې واړه بــه ورک ورک وي
دامیکــده بــه نــه وي دا رنــدان بــه پــاتې نــه وي
راځــه یــو ځلــې راســره دزړه خبــرې وکــړه
بیــانو کــه مرمــه ګــوره بــل ارمــان بــه پــاتې نــه وي

ســتا مریــدي خیــال بــه یــو اځې شــي بــې پیــره بــه شــي
ســاحله دا دروېــش او داکــاروان بــه پــاتې نــه وي

دا څـــو اوښـــکې دي ګرېوانـــه دادې تاســـره يادګـــاروي
دا مـــې درکـــړې لـــه خپګانـــه دادې تاســـره يادګـــاروي

څـو سـپېڅلي شـهيدان مـې درتـه پرېښـودل پـه غېـږکـې
ډک لـــه ننـــګ افغانســـتانه دادې تاســـره يادګـــاروي
ځـي لـه زړه نـه مـې سرې وينـې راشـه خـال تـرې ځانتـه کېږده
زه چـــې مـــړ شـــومه جانانـــه دادې تاســـره يادګـــاروي
څـو ترخـې خـاطرې واخلـه پـام چـې څـوک پـرې خبـر نـه شـي
زړه مـــې تـــوردی لـــه هـــر چانـــه دادې تاســـره يادګـــاروي

څـــو غزلـــې څـــو ســـندرې خـــوار ســـاحل درتـــه ليکلـــي
او س نـــو ځـــي لـــه دې دونيـــا نـــه دادې تاســـره يادګـــاروي

د خلکو منځ کې اشاره ښه نه وي
په تنهایۍ کې بهانه ښه نه وي

د مینې کورته مخامخ ځي سړی
په دروازه کې یې دمه ښه نه وي

د عشق لفظونه خو خواږه خو وي
د عشق پر پانو سریزه ښه نه وي

قد د چنار په شان او د نګه غړې
هسې لنډۍ بوچۍ وړه ښه نه وي

ساحله سرتاو کړه او ده شه کرار
بس هره شپه خو شوګیره ښه نه وي

یو عشق و یو خلوص و بل ارمان و راسره
همدغه برکت و چې جانان و راسره

یو چا ویل چې تش لاس د جانان کوڅې ته مه ځه
یو چا ویل چې نه تلمه خو ځان و راسره

بس خو چې چمبه لاسو کې ونيسي
زړونو ته لمبه لاسو کې ونيسي

نورو ته د مينې ترانې وايي
ما ته سيپاره لاسو کې ونيسي

زه چې نيمه شپه غزل شمه
څوک راته ډيوه لاسو کې ونيسي

ته چې راسره ګرځې اکثر، ښکلي
اوراخلي آيينه لاسو کې ونيسي

ښکليه ! ستا ساحل به اخر ستا په سر
ټوله ميخانه لاسو کې ونيسي

کله چې هم زما په برخه کې جانان ورسي
زما ګاونډ او زما چم ته بیا شیطان ورسي

خپلو کړو وړو خبرو ته خوشحاله ومه
خو په دې نه ومه چې تا ته به تاوان ورسي

لږ چې چا ورتللو لږ چې چا خپه غوندې کړو
زمونږه زور ایله په خپل ځېرې ګرېوان ورسي

بس په ایمان یې درته وایمه باور پرې وکړه
هر څه به بې خونده شي چې تا ته څه خپګان ورسي

د ډېرو ښکلو له دعا ځځه بې برخې شومه
یقین مې نه شي چې منزل ته مې کاروان ورسي

ستا د نظر غشي چې نه ودرېږي
ياره ! زما به اخر زړه ودرېږي

ګيلې مې تولې خولې ته راولمه
چې موکه راشي بيا مې خوله ودرېږي

نور هر سړی ترېنه په زوره تيرېږي
زمونږ سندرو ته کانه ودرېږي

زمونږ د بخت مرغه خاونده هروخت
چې ځنګه شي په الوته ودرېږي

ساحله ! نوې هيلې زړه ته راشي
سپوږمۍ چې کله هم په غره ودرېږي

رنګینه شپه ده
تیاره خوره ده
رندان راټول دي
بنګ دي نشه ده
غاړه یې سمه
لکه پیاله ده
په یوه غاړه
خوله ،خوله ده
لکه د شاتو
دا سې خوره ده
بس مړه ژوند دی
ښکلې کیسه ده

لاره وي ګودر وي سرې وډار شي
هسې زړه اوتر وي سرې وډار شي
څومره که دیار سره تنها وي څوک
بیا هم یو نظر وي سرې وډار شي
دا مخلوق او دا زمان چې وګورې !
څومره چې باور وي سرې وډار شي
ښکلي چې دمرګ په نوم راوتي وي
یو وي که لښکر وي سرې وډار شي
دغه مېخانې دې نورې رنګې شي
هسې هم که شر وي سرې وډار شي
ټول وجود که بایلې نو څه باک نه وي
زړه ته چې خطر وي سرې وډار شي
وي د جنګ پیغام او که د امن وي
نوم یې چې خبر وي سرې وډار شي
بس خو چې ساحل یې کله نه درلود
رود که سمندر وي سرې وډار شي

نن په دې پورې میخانه کې یوه شپه کومه
چې هر څه کیږي بس ګنا کوم نشه کومه

چې ستا قامت او ستا رخسار ستایم نو بیا دلبره !
هغې غزل ته پوره درې شپې شوګیره کومه
د مخورو او سپین ږیرو خو دې ونه منل
دا ځل د کلي لېونو باندې جرګه کومه
لېونی نه یم، چې په ځان راټولومه خلک
په زړه مجبور یم، چې رباب و هم ټپه کومه
هر ځل په کاڼو بدرګه یو خو بیا هم درځمه
ستا په کوڅه کې لا غزل لیکم دمه کومه

نن چې دا ستا په مخامخ دلبره چپ ولاړ یم
نن خو دې زه د ښکلي حسن تماشه کومه

راڅه راڅه اختر دی
مینه کوه اختر دی
په ما اوتا جانانه !
هره شپه اختر دی
وپل د سعودي شپخانو
وخورئ روژه اختر دی
یوه خولګۍ غوا ړمه
پرېږده بانه اختر دی
(ساحله) !ونه سوځې
لمبه لمبه اختر دی

د مسلمان بچي دكفر تر سرايه نه ځي
كه تول له لوږې مري خو بيا هم تر بډايه نه ځي

هغه غړونه به د زړه د تل غړونه وي
هغه غړونه چې له دې ځايه تر خدايه نه ځي

لكه زخمي سپاهي به خامخا پرېوځې آخر
څوك چې د مينې په لار ځي او بيا تر پايه نه ځي

دغه پاچا خو ځان تر دې حده بدنامه كړ چې
داخل به دې چوكۍ ته دا د چا په رايه نه ځي

ستړې جګړې ته ځي تكړه ملګري ګوره ځانته
ساحله دوی خو تا سره د جنګ تر ځايه نه ځي

۱۱-۳-۸۷

د یار چم د یار مالت کې چې څوک ګرځي
داسې وي لکه جنت کې چې څوک ګرځي

ببر سر ځېرې ګرېوان نمجنې سترګې
بس د چا په محبت کې چې څوک ګرځي

تا ســـــره چــــې ګـــــرځم نـــــو ســـــړی یمـــــه
مینــــــه یمــــــه ژونــــــد یمــــــه ســــپرلی یمــــه

ځـــو کـــه هـــم لـــه خـــړو خـــاورو شـــته یمـــه
بیـــــاهم دچـــــا ګوتـــــه کـــــې غمـــــی یمـــــه

زه هـــــم درنـــــه نـــــوره مینـــــه نـــــه غـــــواړم
دومـــره بـــس چـــې ســـترګو کـــې دې ځـــای یمـــه

ځـــو کـــه مـــې لاســـونه درتـــه نـــه رســـي
بیـــا هـــم ســـپوږمۍ زه ســـتا لېـــونی یمـــه

خونـــــد دښایســـــتونو مـــــې ځکلـــــی دی
ځکـــــه لا ســـــاحل یـــــم لا زلمـــــی یمـــــه

ستا له رنګه خلک رنګ اخلي دلبره
دځوانۍ خومار ته بنګ اخلي دلبره

اوس بې مینې خلک مینه مینه پایي
خو زمونږه زړونه زنګ اخلي دلبره

د ښایست په فلسفې پسې مونږ ورک شوه
خو فایده ترېنه بد رنګ اخلي دلبره

ستا په نوم دلته کې ډېر خلک اباد دي
ستا په نوم خلک قلنګ اخلي دلبره

له ساحل سره ی د قدر لاره نه شته
ګنې ښکلی له چا ثنګ اخلي دلبره

دلته د فکر او د خیال خبرې د برې کیږي
د تورو سترګو د جمال خبرې د برې کیږي

خدای شته چې مونږ خو د هیچا کمال ونه لید لو
دلته خو هسې د کمال خبرې د برې کیږي
چاپې د تورې او قلم درناوی نه دی کړی
هسې په ژبه د خوشحال خبرې د برې کیږي
کله چې زړونو کې بلا کینې را وټوکیږي
بیا د ثواب او د وبال خبرې د برې کیږي
سپوږمۍ یا ته راشه یا ما درسره پورته بوځه
زمونږ ترمنځه د بوال خبرې د برې کیږي

ښایي چې مینې دې د زړه له کوره کډه کړې
ساحله اوس دې د زوال خبرې د برې کیږي

جینکۍ

ښکلا لري ښایست لري سرزوره جینکۍ دي
په مرګ پسې راوتې نن له کوره جینکۍ دي

یوه له لاسه ونیسه اوبل ته غاړه ورکړه
دديې وطن خو مړه بې پېغوره جینکۍ دي
یواځې د سپېڅلي مینې تږې دي ساحله
ټول عمر جنګ ځپلي او بې وروره جینکۍ دي

بلخ

د افلاطـــون پـــه څېـــر بـــلا ډېـــرې خبـــرې لـــرو
مـونږ تـه هـم غـوږ ونیسـئ مـونږه هـم سـندرې لـرو

زمونږ د زړه د ارمانونو څانګې مه پرې کوئ غرونه
مــو مــه ولــئ پــه غرونــو کــې ګورګــورې لــرو
کـابلې ! سـتا دیارکېـدو قابـل بـه یـو او کـه نـه
ډېــرې خــو نــه خــو یــوه لپــه ملغلــرې لــرو

د ښایستونو له کاروان سره ورغاړې وتې
زړګیه ښه شوه چې جانان سره ورغاړې وتې

زما د خیال د نغمه ګرو تال کې جوړه راغلې
ټپه ټپه شوې یه قربان سره ورغاړې وتې

اوس یې نو خپل کړه او س د زړه په تل کې ځای هم ورکړه
ډېره موده پس دې ارمان سره ورغاړې وتې

زما په سترګو کې دې ځای ځانته ونه موندلو
د اوښکو رود شوې له ګرېوان سره ورغاړې وتې

چې د ټول عمر خومارونه دې یو دم ماتوي
ساحله ، څه عظیم انسان سره ورغاړې وتې

ترخو چې مينان يو نو کچکول به ګرځوو
غزا ته چې ورځو په غاړه ډول به ګرځوو

بې بنګو ګوزاره خو ډېره ګرانه ده جانانه !
چې چېرته ځو له ځان سره کنډول به ګرځوو
غمونه او دردونه او داخيرې ګرېوانونه
جانانه ستا لپاره بس داتهول به ګرځوو

نذرانه

نه ،
داسې خونه ،
چې ته د بل په لاسو
له مانه سرغوڅوې
سرغوڅول مې هم قبول دي یاره !
خو ستا په خپلو لاسو
خو ستا په خپلو لاسو

مـــونږه دژونـــد هـــره شـــېبه دچـــا پـــه يـــاد تېـــرو
مـــونږ پـــه غمونـــو هـــره شـــپه دچـــا پـــه يـــاد تېـــرو

ســـم لکـــه روح غمونـــه هـــم لـــه ځانـــه نـــه بيلـــوو
دا ژونـــد دغـــم پـــه حوالـــه دچـــا پـــه يـــاد تېـــرو

چـــاره مـــو نشـــته شـــوګيرو مـــو ســـترګې وخـــوړلې
اوس شـــپې دبنګـــو پـــه نشـــه دچاپـــه يـــاد تېـــرو

اوس چې هغه شپه، راځه پاتې شوه
پوی شوم چې هغه، راځه پاتې شوه

نور به ځان دغم په خوب ويده ساتم
نوره شوګیره راځه پاتې شوه
مه کېنه ساقي په میکده کې اوس
څه کوې نشه راځه پاتې شوه
نوره به دغرونو لاره ونیسم
نوره داکوڅه راځه پاتې شوه
بیا به تر ابده پورې پاتې یم
اوس چې قافله راځه پاتې شوه

وه ساحله اوس چې غزل نه وایم
ګرانه شوه پیاله راځه پاتې شوه

اروا ښاد فرهاد ته د هغه په لیکه !

هغـــه چـــې یـــه فرهـــاده ! مـــا اوتـــا زنـــدی کـــوي
یـــو ورځ بـــه دا ځلـــور کونجـــه دنیـــا زنـــدی کـــوي
ای ! ودرېږ مـــخ راوا ړوه چـــې لا ړه رانـــه، نـــهٔ شـــې
تیـــاره را خـــوره شـــوې ده رڼـــا زنـــدی کـــوي
دې خـــوار ولـــس دغـــا ړې رســـی سرته خېژولـــې
خـــو دا یـــاغي بـــاغي خلـــک یـــې لا زنـــدی کـــوي
څـــوک ور دمیکـــدې تـــر ي ســـاقي پـــه کـــاڼو ولـــي
همـــدې کلـــي کـــې نـــور پـــاڅي مـــلا زنـــدی کـــوي

ســـا حله د دلبـــر ښـــېرا کـــې دومـــره لـــوی اغېـــز دی
چـــې اوس راتـــه پـــه ســـتوني کـــې دوعـــا زنـــدی کـــوي

دا نیمګـــړي مینـــې دې میراتـــې شـــي
دا کیســـې بـــه څـــومره پـــه زړه پـــاتې شـــي

څنـــګ چـــې مخـــامخ ورســـره ودرېـــږم
هېـــرې رانـــه ټـــولې ننـــواتې شـــي

تـــه چـــې زمـــونږ پیغلـــې پـــه مرمـــۍ ولـــې
ستـــا پیغلـــې دې غبرګـــې پـــه مـــلا مـــاتې شـــي

ســـــترګې جنګـــــول او جـــــواري د زړو
دغـــه مســـألې بـــه ډېـــرې زیـــاتې شـــي

ستـــا پـــه نـــوم غـــزل چـــې خیـــال کـــې راولـــم
ګـــوتې مـــې قلـــم بانـــدې رامـــاتې شـــي

زړه مې غواړي څنګ ته دې ویده شمه
ستا لپاره وسوځم اوبه شمه

ستا سترګو کې خپلې سترګې ښخې کړم
څومره ښایسته شم څومره ښه شمه
ته خو دې د تل لپاره ته اوسې
زه هېڅکله نه غواړم چې زه شمه
ښایي سپوږمۍ تا ته به درسمه
خوب کې هره شپه په الوته شمه

نه غواړم چې تل دا سې ساحل اوسم
غواړم سمندر چې دې زړه شمه

څه نا علاجه زمانه ده خلک زړه خرڅوي
د څو روپیو په بدله کې سپینه خوله خرڅوي

نوره نړۍ د ماشومانو زړونه لاس کې ساتي
زمونږ ماشومان خو یا اوبه او یا سابه خرڅوي

ازاد بازار دی نو سړی به په کې څه وواېي
څوک سپین او سره راوړي او څوک په کې واړه خرڅوي

زمونږه پېغلې د کې سترګې ګرځوي له اوښکو
خو ګاونډی په اعظمي بیه رانجه خرڅوي

منم ساحله چې غمو به یې په سر اخیستی
خو باور وکړه خلک خپل کورونه نه خرڅوي

بس چې دې جلې وفا ونه کړله
تولې زندګۍ وفا ونه کړله

ماله مې دې زړه ناولي غم جوړ که
تاسره خولګۍ وفا ونه کړله

زه خو يې دمينې په درد پوی کړمه
مړه شاعرۍ وفا ونه کړله

ما مې د زړګي کوڅو کې واورېدل
اف ! چې کابلې وفا ونه کړله

خلکو لمر او ستوري لاس کې ونيول
ماسره سپوږمۍ وفا ونه کړله

بـلا مـودې وشـوې چـې د اسـې پـه سـجده پـاتې دی
د اسـړی څـوک دی چـې پـه واوره کـې خولـه پـاتې دی

څـوک يـې مـادر بـولي او څـوک پـرې بيـا د مـور غـږ کـوي
پـه دې نـړۍ کـې صـرف همد غـه نـوم ښايسـته پـاتې دی
خلکـو خـو خپلـې برخـې هـر چېرتـه معلـومې کړلـې
بـس يـو پښـتون دی چې پـه هـر ځـای کـی سـاده پـاتې د ی
ورشـه ببگـاه خـو تـرې پـه منـډه منـډه بېرتـه راغلـې
تصـوير دې هغسـې سـريښ پـه آيينـه پـاتې دی

سـپوږمۍ خـولاړه سـپوږمۍ مـخ ځـادرکې ونغـاړلو
سـاحل وده کـړئ سـاحل هسـې شـوګيره پـاتې دی

دلتــه وګــړي د خپــل ځــان پــه فلســفه کــې ورک دي
ټــول مخــامخ ورتــه ولاړ خــو آيينــه کــې ورک دي

لـه تابـه څـه پوښـتم چـې څـوک يمـه او نـوم مـې څـه دی
زمــا دنــامې تــوري زمــا پــه ســيپاره کــې ورک دي
يـونيم سـړی د بـل ښايسـت کـې سـترګې ښـخې سـاتي
نــور نــو اکثــره بيــا دځــان پــه تماشــه کــې ورک دي
خلــک پــه نــورو هــديرو کــې مــړي ســاتي ورځــي
زمــونږه مــړي بيــا زمــونږ پــه هــديره کــې ورک دي
ورځ کـې دلمر لـه رڼـا ځـان سـاتي خـو ګـوره سـپوږمۍ !
سـتا پــه رڼــا پســې بــلا خلـک پـه شـپه کـې ورک دي
ښــه ، پــه ســاحل کــې دې بــلا هيلــې کرلــې دي خــو
دېــر داســتانونه دې يــوه څپــه کــې ورک دي

راشي شوګیره کوي
تهوله شپه کیسه کوي
څه لېوني خلک دي
جنګ کوي جګړه کوي
عشق خلوص او زغم وفا
څومره ښه واره کوي
سترګې چې ور واړوم
سره واوړي خوله کوي
بیا یې سترګې پټې دي
بیا به څه بانه کوي
زمونږ شعرونه هېڅ نه دي
خوند یې سریزه کوي
تا ته انتظار سپوږمۍ !
څه بلا مزه کوي
یو ځای شول خندا بربېښنا
خدای مې دې پرده کوي
زمونږ دښمن زمونږ کورکې
خوب کوي دمه کوي
اوه ! ساحل ویلي وو
بل چېرته به شپه کوي

غزل

یاره !
منم چې ښايست نه لرې ته
نه مې د سترګو کڅې
ستا په ليدلو سوځې
خو د غې غزل دې څه بلا کړېده
بس چې را پېښنه وکړې
سترګې مې پټې شي او ليد وبايلي

د درويش دراني پر پله

څوک چې ښايست نه لري څوک چې آيينه نه لري
هغه په ژوند کې د خوښۍ يوه شېبه نه لري
په بخملي تختونو شپه ورځې ويده پراته وي
دلته بلا وګړي شته چې شوګيره نه لري
د وجود نور غړي دې هر وختې پرده کې وي خو
وايي چې سترګو ته کاته څه کفاره نه لري
ددې هېواد دآبادۍ تمه به څه ترې وشي
دلته ماشوم تر اوسه لاس کې سېپاره نه لري
سپوږمۍ ! داستا دمخ رڼاته خوار په تمه ناست دی
يو څوک غزل ليکي له ځان سره ډېوه نه لري
ښايي ددې نړۍ بدبخته وي همدوی ساحله
هغه وګړي چې جومات او مناره نه لري

ښکلي چې راځي مونږ ته جمال ورسره نه راځي
عشق راوړي زړه راوړي جلال ورسره نه راځي
څنګ چې د پښتون بچې نړۍ ته سترګې پرانيزي
جنګ جګړې يې کسب وي کمال ورسره نه راځي
ښايي چې د دې نړۍ بدبخته خلک مونږ يو
مونږ ته چې ښامار راځي نو لال ورسره نه راځي

چېرته چې پرده د سړي نه کېږي
هلته نو بیا شپه د سړي نه کېږي
سترګې ښې په دې چې بهر لار لري
زړه کې ګوزاره د سړي نه کېږي
یا خو د مور غېږه یا د یار کوڅه
بل ځای کې دمه د سړي نه کېږي
ښکلیه ! چې ته نه یې نو داومنه
ځان سره دعوه د سړي نه کېږي
هسې نه ساحله چې لمبه دې کړي
بیا ګوره چاره د سړي نه کېږي

بیا سلام راباندې شوی
بیا الهام راباندې شوی
څه به هر بڼکلي ته ژاړم
څه ناکام راباندې شوی
سندریز وطن کې اوسم
څومره پام راباندې شوی
څه تاثیر ستا کمالزیه !
د کلام راباندې شوی
زه مجبوریمه ساحله
غم د قام راباندې شوی

دلته خلک ډېر مغروره دي من، من دي
داسې نه ده چې په چاپسې دردمن دي

یوه تشه خوله خندا او مسک برېتونه
دا وګړي بس همدغو مره خوږمن دي
همغوی به ستا خوښې لمبه ، لمبه کړي
ته ، به وایې ځه یاران مې اند ېښمن دي
مایو وخت ویل چې ښکلي راته ګران دي
خو ترا وسه هم په ما باندې شکمن دي

نه ساحله ستا د زړونو ساتل نه زده
په همدې درنه دا ښکلي ګیله من دي

ستر ګو نه پرده کوو چې څه کېږي
زړه کې ګوزاره کوو چې څه کېږي

پرېږده چې د زړه خبرې و منو
هر ښکلي ته ښه کوو چې څه کېږي

خوب کې خو زړګیه جانان نه راځي
نوره شوګیره کوو چې څه کېږي

ټول کلی به پوی په خپله مینه کړو
دغه اراده کوو چې څه کېږي

څه ساحله نن خو مې سوال و منه
چېرته نندارة کوو چې څه کېږي

(لکه غرونو کې اوبه ته لاره وشي)
داسې کله کله زړه ته لاره وشي
په دې لاره باندې د پر خلک ښوییږي
خو یوازې ستا بانه ته لاره وشي
د مین زړګي ارمان په کې تویږي
چې له سترګو نه لېمه ته لاره وشي
ستا غمونه مې په خیال کې داسې ګرځي
(په غوړو کې چې ویښته ته لاره وشي)

چې هر ښکلی یې په زړه کې لاره کاږي
ساحل نه وایي چې څه ته ؟لاره وشي

مـــونږ ژونـــدي يـــو خـــو لـــه ژونـــده نـــا خبره
مـــونږ بـــې خونـــده يـــو لـــه خونـــده نـــا خبره

اوس د ښـــار پـــه منزلونـــو کـــې اوســـېږو
اوس يـــو ځکـــه لـــه هلمنـــده نـــا خبره

تـــه خـــو ښـــه يـــې يـــو ســـلام خـــو دې راغلـــی
خـــو بيـــا زه يمـــه څرګنـــده نـــا خبره

ســـتا يـــوه بوســـه بـــه مـــا اوبـــه، اوبـــه کـــړي
زه خـــو ومـــه لـــه ســـوګنده نـــا خبره

زمـــانې دومـــره کمـــزوری کـــه مړونـــده !
ســـتا ســـاحل دی اوس لـــه ((انـــده)) نـــا خبره

نــه يــاري کــړي نــه ســلام کلــي کــې ګرځــي
ښــکلي څــه کــوي مــدام کلــي کــې ګرځــي

د زړه وينـــې خـــو زمـــوږ پســـې تـــويېږي
خـدايزده چاتـه لاس پـه نـام کلـې کـې ګرځـي
ســـتا مـــين چـــې غزليـــز ســـفر پيـــل کـــړی
لــه طبيعــت اخلــي الهــام کلــي کــې ګرځــي
ددې زيـــري پـــه ارمـــان پســـې بـــه مـــړ شـــم
چـــا رواړی دی پيغـــام کلـــي کـــې ګرځـــي

فقـــط ســـترګې جنګـــوي او لاره ګـــوري
ســاحل څــه پــه احتــرام کلــي کــې ګرځــي

یو غزل او یو سلام د مینې نښه
د هر ښکلي احترام د مینې نښه

د بل غم سره د اوښکولارې لارې
په ګلونو باندې پام د مینې نښه
په کوڅه کې یو هلک د ونې شاته
او جینۍ ناسته په بام د مینې نښه
د مشرانو د خبرو اورېدنه
د ماشوم په خوله پیغام د مینې نښه
ته دې خپل یاران ګرم مه بوله ساحله
ستا غزل سره ناکام د مینې نښه

زړه مـــې مـــه پټــوه ګرانـــې !درســـره دی
بېرتـــه ی، راکـــړه مهربـــانې !درســـره دی

اوس خــو زه هــم لکــه ســیوری درپســې یــم
چېرتـــه ګرځـــې ســـرګردانې !درســـره دی

نــور نــو نــه کېــږي خبــرې دې اوږدې شــوې
د الفـــــاظو ترجمـــــانې !درســـــره دی

خیــر دی مــا لــه دغــې غمــه پــه امــان کــړه
د غمونـــــو کـــــوروداني درســـــره دی

د ســاحل لــه خــولې بــه بــد الفــاظ وانــه ورې
درتـــه وایمـــه ګلپـــانې !درســـره دی

سره ګلابونه چې شبنم پالي
زړه مې اوس د غسې صنم پالي

ستا مرمرينو سترګو ټيټې کړلې
سترګې مې جنګ نه کوي نم پالي

ما چې په کومو ځان پاچا ګڼلو
هغه ملګري مې اوس کم پالي

ځو مره کمزوري انسانان مينان
د عشق ټپونه چې په دم پالي

ساحل ته خپل غمونه هېڅ نه ښکاري
ساحل له هر چا سره غم پالي

ما ته ګل ښکاري ګلاب دی هغه ښکلی
د هر ښکلي انتخاب دی هغه ښکلی

ما د ژوند د ښکلا څکه په کې کړې
د رنګونو یو دریاب دی هغه ښکلی

شیخه ! ستا د ارادو په کې څه نه شته
ملنګانو ته ثواب دی هغه ښکلی

د بد رنګو زړونو ژوند به په کې سوځي
ما ته ښکاري انقلاب دی هغه ښکلی

اوه !ساحله، مونږ ته دغه خبر بس ده
چې ستا ښکلو کې حساب دی هغه ښکلی

مینــــه کـــې اســــلام تــــه ســـړی ورســـي
ثـــو مره لـــوړ مقـــام تـــه ســـړی ورســـي

خپلـــه بـــې وســـي بـــه پـــه کـــې ووینـــي
اوس نـــو کـــه بـــا ګرام تـــه ســـړی ورســـي

ســـتا هنـــر چـــې غـــم او تربګنـــي وخـــوري
ثـــه بـــه نـــو انعـــام تـــه ســـړی ورســـي

دا شـــــيبې لــــه مــــرګ ســــره ترلـــي وي
مخکـــې چـــې پيغـــام تـــه ســـړی ورســـي

کلـــه چـــې ســـاحله ســـترګې پټـــې کـــړي
هلـــــه بـــــه ارام تـــــه ســـــړی ورســـــي

د نـــړۍ خلــک مـــاغزه وخــوري پوهـــان شـــي
ځمکـــه ونیســـي او پورتـــه تـــر اســـمان شـــي

زمــوږ ځوانــان چــې لــږ پــه ښــه او بــدو پــوی شــي
ســـم د لاســـه ټوپـــک واخلـــي قومنـــدان شـــي

00000

مـــونږه ژونـــد غـــواړو او ژونـــد د ژونـــد لپـــاره
داســـې نـــه چـــې د هـــوس او خونـــد لپاره

بیـــا د نویـــو عملیـــاتو نـــوم تـــازه شـــو
د پښـــتون او د مظلـــوم هلمنـــد لپـــاره

یار راته زما په زړه یوه خبره نه کوي
زه یې چې په تمه یم هغه خبره نه کوي

زه چې خپل یاران د آیینې په څېر شفاف ګڼم
ماته یاران ولې پښتنه خبره نه کوي

ځار شمه د خپل کلي درانه مشران چې ګورمه
سر یې که په دار هم شي کړه خبره نه کوي

ته ورته د خپلې ښکلا دومره صفت مه کوه
مانه بغیر د غه آیینه خبره نه کوي

ستا د غزلیز مزل د لارې لاروی نه شوم
ستا په څېر ساحله زمانه خبره نه کوي

اجمل اند او وړوکي اند (پاڅون) ته !

زمــــا او د جانــــان کلــــه نظــــر چــــې مخــــامخ شــــي
بــس ســم لکــه ځــانمرګی او عســکر چــې مخــامخ شــي

لــــو مړی را ســــره ســــترګې جنګــــوي بیــــا غــــاړه راکــــړي
دا ښــــکلي خلــــک ما ســــره اکثــــر چــــې مخــــامخ شــــي
بــــاور لــــرم چــــې غرونــــه بــــه هــــم غــــاړې ســــره ورکــــړي
کلونــــه پــــس د مینــــې مــــرور چــــې مخــــامخ شــــي
انصــــاف ورځینــــې نــــه غــــواړي ډوډۍ ورڅخــــه غــــواړي
زمــــوږ د کلــــي خلــــک او رهبــــر چــــې مخــــامخ شــــي

حتمــــاً بــــه یــــې ســــاحله شــــاعري بیرتــــه ژونــــدۍ شــــي
چینــار ، چینــه ، اجمــل او بیــا ســپین غــر چــې مخــامخ شــي

ښه ده چې دې کاته له مانه نه اوړي
دغسې دې زړه له مانه نه اوړي

زه به دې تل په خپل پټه غلي اوسمه
دا سر به په ځه له مانه نه اوړي

خدایه څه په لوی انسان مین یمه
اوړي چې پـه غـره لـه مانه نـه اوړي

لېونی له خپل ارمان سره په لاره
وي نښتي له ګرېوان سره په لاره

چې د دې وخت د خوبانو څه عادت دی
قدم اخلي له ګومان سره په لاره

یو یشتمه پېړۍ هم پای ته رسېږي
خو څوک نه ځي له افغان سره په لاره

دا شېبې د مینانو ښکاره نښې
پلی تګ او له باران سره په لاره

که همدا سې اند ښېنې وي بیا ضرور به
ساحل مړ وي له جانان سره په لاره

که دې خراب او که دې سم وکه
په ، نه خبره دې قسم وکه

ښه، ود زړه خو مې څه غم وکه
سترګو مې بیا درپسې نم وکه

چې دې دنیا ته مونږه څه کړي وو ؟
چې دې دنیا په مونږ کرم وکه

زما د اوښکو څاڅکي نه پېژنې ؟
چې تا ګومان پرې د شبنم وکه

بېګاه مې خوب لیده چې یار مې نشته
بېګاه مې ټوله شپه ماتم وکه

زړه هســـــې پـــه نـــه خبـــره ســـوی کـــوي
ځـــــان ســـــره پخپلـــــه دا زيـــــاتی کـــــوي

زه کـــه ځـــومره ځـــان پـــرده کـــې ســـاتمه
ســـترګې مـــې د ښـــکلو هرکلـــی کـــوي

دا زړه پـــه اورونـــو بانـــدې ایښـــی دی
دا زړه چـــې لمبـــه کـــوي لـــوګی کـــوي

څـوک بـه دې نـړۍ کـې وي چـې لاس درکـړي
څـوک بـه دې پـه کلکـه مخنيـوی کـوي

دا ســـاحل بـــه غرونـــو بانـــدې واړوي
دا ســـاحل چـــې تاســـره ناســـتی کـــوي

نــــه ګرځـــي ګلونـــو پســـې نـــه ګرځـــي
خلـــک د چـــا زړونـــو پســـې نـــه ګرځـــي

هـــر پـــردی زمـــوږ د غرونـــو تـــږی دی
ځـــوک د چـــا غمونـــو پســـې نـــه ګرځـــي
ښـــکلي پـــه لفظونـــو بانـــدې زړه ســـاتي
ښـــکلي پـــه شـــعرونو پســـې نـــه ګـــر ځـــي
هېڅـــو ک دلتـــه روغـــه ســـتړه نـــه غـــواړي
هېڅـــوک پـــه ســـرونو پســـې نـــه ګرځـــي
خلـــک یـــو ارمـــان بـــې خوبـــه کـــړي دي
خلـــک پـــه خوبونـــو پســـې نـــه ګرځـــي
اوس ســـاحل لـــه هرځـــه ســـره روږدی دی
ځکـــه پـــه ســـوچونو پســـې نـــه ګرځـــي

بس ایله مو غریبي په ښار کې وکړه
مونږ همدومره خوشالي په ښار کې وکړه

زه د ژوند په لاره هېڅ روان نه کړم
ما هر ښکلي ته زاري په ښار کې وکړه

مونږ د کلي ښایستونه لولپه کړه
مونږ چې سپوره شاعري په ښار کې وکړه

نور وګړي پکې اوسي لکه مړي
څو کسانو زندګي په ښار کې وکړه

اوه ساحله هغه خلک لیوني دي
چا چې مینه، سادګي په ښار کې وکړه

پښتنه پېغله

ده د وخـــت خبـــره لـــيکن ډېـــره بـــې بـــاوره ده
دا چـــې پښـــتنه پېغلـــه د هـــر ســـړي نـــوکره ده
دا پېغلـــه پـــه خپـــل وجـــود او نفـــس ښـــه زوروره ده
منمـــه چـــې ښـــکلې ده ښايســـته ده ملغلـــره ده
لاس کـې ټوپـک خـو لـه کـې يـې اوراغوسـتې زغـره ده
ومنـــئ د خـــدای پـــه ټولـــو لارو برابـــره ده

زړه کې دې ځی نه شومه هېڅ نه شومه
چې ستا زړګی نه شومه هېڅ نه شومه

حالاتو څو که ښکته پورته کړمه
خو چې سړی نه شومه هېڅ نه شومه

د یوه ساده باده غماز سترګو ته
زه چې ازغی نه شومه هېڅ نه شومه

زه که د هر سړي په کار شم موري
چې ستا سپرلی نه شومه هېڅ نه شومه

ساحله ډېره غلامي مې وکړه
بس چې لوګی نه شومه هېڅ نه شومه

ځان ته ناست یمه له ستورو سره پالم
خپلو پرېښودمه، نورو سره پالم

ماته سپینو خلکو تورې کیسې وکړې
پاتې عمر مې له تورو سره پالم

زورورو، زورورې نخرې وکړې
اوس چې مینه له کمزورو سره پالم

زه د سرو شونډو احسان منلی نه شم
سپورې شونډې مې له سپورو سره پالم

نه ساحله ما خو هر ځل ته راستون کړې
تابه ویل چې له میخورو سره پالم

په وړه غونډې خبره سړی مات شي
چې رابېل شي له لښکره سړی مات شي

نن مې بیا یار په وړه خوله راته ووېل
چې راګورې زوروره سړی مات شي

دا مرموزې ګونګوسې چې سړی اوري
یارانې شي د نظره سړی مات شي

چې دې ځنګ کې وه د ننګ چینار په څېر یې
خو چې شوله مروره سړی مات شي

واه ساحله ستا خبرې خو پښې دي
چې په لاره ځي کاپره سړی مات شي

خلکـــو وکړلـــې د غرونـــو مـــنځ کـــې لارې
مـونږ ونـه شـوې کـړی د زړونـو مـنځ کـې لارې

د ښـــــــکلا او د ســـــــرخیو لـــــــه ســـــبه
چاتـــه ښـــکاري د ګلونـــو مـــنځ کـــې لارې؟

زه د ښـــکلو پـــه کـــاروان پســـې یـــم تللـــی
مـــا لیـــدلي د اورونـــو مـــنځ کـــې لارې

زبردســـــته آیینـــــه مـــــې مـــــخ تـــــه ایښـــــي
پـــه کـــې ویـــنم د خیـــالونو مـــنځ کـــې لارې

خـــو د یـــار دغـــې خبـــرې زه حیـــران کـــړم
ګـــران دي ، ګـــران دي د ریـــابونو منځ کـــې لارې

زه وایـــم خبـــرو پســـــې مـــړیمـــه
زړه وایـــي ســـندرو پســـې مـــړیمـــه
خولـــه وایـــي ګورګـــورو پســـې مـــړیمـــه
عشـــق وایـــي ملګـــرو پســـې مـــړیمـــه
اوس چـــې لـــه جانانـــه جـــدا شـــوی یـــم
ټولـــو مســـاپرو پســـې مـــړیمـــه
اوس مـــې پـــه غـــره واوره راتـــه نـــه ښـــکاري
اوس مـــې پـــه ننبـــترو پســـې مـــړیمـــه
بیـــا راشـــي او بیـــا مـــې زړګـــی وغـــواړي
بیـــا ورکـــو ســـوالګرو پســـې مـــړیمـــه

تاتـــه چـــې ســـاحله مینـــه وښـــایي
داســـې زورورو پســـې مـــړیمـــه

یاره ستا خبرو کې خبرې دي
کېنه په سندور کې خبرې دي

دا چې سپینې خولې په بله نه اوړي
بیا نو په ګورګورو کې خبرې دي

مونږ ته یې د زړه رنځونه وا چول
خدای شته په ملګرو کې خبرې دي

چېرته آیینه کې ځانته وګوره !
چا ویل ملغلرو کې خبرې دي

تانه چې ساحله زړه کې ژوند غواړي
بس نو دې سوالګرو کې خبرې دي

ټول کارونه دې خراب وي سم دې نه وي
فقط دا چې خوشالي وي غم دې نه وي

هر سړي سره دې سل میله وسله وي
بس یواځې میرات مړی بم دې نه وي

ژوند همغه وي دلبره چې په زړه وي
زما سترګو کې اوسېږه چم دې نه وي

زما زړه دا سې کنډر بڼه دی خو ته دې
سترګې غټې ګرځوه خو نم دې نه وي

شاعران به ستا غزل اوري ساحله
تل د ډېرو دوعا وکړه کم دې نه وي

زه نېـــږدې يـــم ژونـــد لــــه مانـــه لـــرې دی
خـدای شــته دی چـې خونـد لـه مانـه لـرې دی

مابـــه يـــې يتـــيم ورکـــي ښـــکل کـــړي وای
ځــــه وکـــړم هلمنـــد لــــه مانـــه لـــرې دی

يـــار تـــه بـــه پـــه څـــه بانـــدې يـــار ووايـــم
دا چـــې ښـــه څرګنـــد لـــه مانـــه لـــرې دی

اوس مـــې چـــې غـــزل درتـــه ښـــه نـــه ښـــکاري
ښـــه پـــوی يـــې چـــې انـــد لـــه مانـــه لـــرې دی

پوی شومه د کلي غم د کلي دی
ماسره دا ټول ماتم د کلي دی

ماته اوس په ښار کې هر سړی وایي
دغه ساده ګی خو سم د کلي دی

ښار کې منترونه ، جادوګانې دي
تاسره خو اوس هم دم د کلي دی

تاسره د ښار د ښاپېرو صنم
ماسره زما صنم د کلي دی

ځومره به بې مینې وای که ښار کې وای
ښه دی چې ساحل خو هم د کلي دی

بېګاه راغلې
دنيا راغلې
کليوال چپ دي
بلا راغلې
ثواب ترې جوړ شه
ګناه راغلې
مورې ما ښکل کړه
سزا راغلې
څه خو به وايي
چې بيا راغلې
((جلال)) راغلی
رڼا راغلې
چې غم راغلی
خندا راغلې
خو چې ته نه يې
ژړا راغلې
ساحله ! غرق يې
تنها راغلې

افغانستان ته د جلال د راتلو په پلمه !

وايي جلال راځي چې څه به کېږي
د شعر جمال راځي چې څه به کېږي

د ښکلو سيال راځي چې څه به کېږي
پښتون بلال راځي چې څه به کېږي

زما د سترګو کسي اوس نه سوځي
د تندي خال راځي چې څه به کېږي

د ماتو زړونو د پيوند لپاره
استاد کلال راځي چې څه به کېږي

بېګاه مې زړه ويل ساحله ! اشنا
ستا انديوال راځي چې څه به کېږي

نه ، که نه په غم درسره پاتې یم
څومره ډېر وم کم درسره پاتې یم

ټول عمر دې زړه نه غورځولی یم
ټول عمر ته هم درسره پاتې یم

ستا ګلابي مخ خو مې پاللی دی
سم لکه شبنم درسره پاتې یم

هره شېبه ستا د نظرونو ښکار
لاندې تر قدم درسره پاتې یم

تاکه د ساحل لارې څارلې دي
زړه ! ګوره زه هم درسره پاتې یم

سر مو مات ښه دی خو زړه په سر کې ساتو
د ښار ښکلي يو وېښته په سر کې ساتو

سترګې مړې ښې وي چې ښکلي درته ګوري
جنګولو ته بانه په سر کې ساتو
الفاظ، نوي راولو چې زړه پرې ښه شي
شعر ويلو ته زاړه په سر کې ساتو
مونږ له هرې ښکلا خپله برخه غواړو
دې حالاتو کې ځان ښه په سر کې ساتو

نه ، ساحله خو چې يار در ځيني لاړه
بيا به هغه مهال څه په سر کې ساتو !؟

دا ژوند لکه د تورو کاڼو غر شي چې ته ځې
د هرچا لاس په ما خوارکي برشي چې ته ځې

له تا سره دا ټول ماحول راټول وي لکه مور
وجود له ما نه بلکل مرور شي چې ته ځې
زموږ په کې نور څه دي چې دمې په کې کوو
اورونه دې ورپورې په ګودر شي چې ته ځې
دا ستا په سر د هسکې شملې ویاړ لرمه زه
له ما نه دې هم پاتې شور او شر شي چې ته ځې

پاچا دې کړ له ځمکې نه دې پورته کړ اسمان ته
ساحل به ببرته بیا د چا نوکر شي چې ته ځې

دا زه ولې کوی نه شم ګذران لکه یاران ؟
هر وختې ښکلووم د خدای قران لکه یاران

د خیال څپې مې وچې دي په دښته کې روان یم
په زړه باندې مې نه اوري باران لکه یاران

د هرې زمانې د سود او زیان کیسه کې نه یم
الله راکړي شکر دی یاران لکه یاران

له هر چانه به ځان ځاروم خوله به ترېنه غواړم
په ژوند کې به نور نه کوم خپګان لکه یاران

ساحله ددې وخت له رواجونو نه تېرېږم
له ځان سره به ګرځوم جانان لکه یاران

ربـــه اســـتعمار يمـــه مـــا وژغـــوره
زړه بانـــدې بېمـــار يمـــه مـــا وژغـــوره

ســـره کفـــار راغلـــي دي او وژنـــي مـــې
پـــروت پـــه لويـــه لار يمـــه مـــا وژغـــوره

منمـــه چـــې ســـتا لاره مـــې پربښـــې وه
بيـــا هـــم اميـــدوار يمـــه مـــا وژغـــوره

هـــر ســـړي نـــه مينـــه د وروری غـــواړم
خـــاورې د دربـــار يمـــه مـــا وژغـــوره

بلـــه اســـره بلـــه لاره نـــه لـــرم
تاتـــه انتظـــار يمـــه مـــا وژغـــوره

لکــــه ګــــل ، لکــــه لېمــــه، لکــــه اوبــــه
راتــــو ییږي مــــې پــــه زړه لکــــه اوبــــه

اوس د ســرو وینــو چینــې لــه څمکــې وځــي
اوس نــو نشــته دی اوبــه، لکــه اوبــه

کلیوالــو ښایســتونو تــه لــوګی شــم
ښــکلي، ښــکلي دي راڼــه لکــه اوبــه

د غریبــو مینــو غــم ورســره نشــته
زورو دې شــــي ســــاړه لکــــه اوبــــه

دوه ښکلاوې دي ساحل به په کې مړ شي
یــو دې مینــه او بــل تــه لکــه اوبــه

بلا به وه خو برکت یې نه و
جذبه یې ورکه وه جرات یې نه و

داځل په کلي کې هرڅه ښکلي وو
کلی هماغه و غربت یې نه و
چا ورته هسې سلام هم نه کاوه
ملنګ ژوندی و کرامت یې نه و
بیا هم د کلي خان ظلمونه کول
بیا هم بې قدره و عزت یې نه و
یو ورځ به وي چې هر سړی به وایي
ساحل خو و خو بغاوت یې نه و

چې نه کوې د زړه له تله مینه راسره
الله دې نه کړي ګډه دا ستا وینه راسره

بیا وروسته مې د سترګو تیتېدل نه دي پکار
بس ښه شوه چې خبره دې کړه سپینه راسره

د شور له بازارونو نه په منډه منډه راغلم
دنیا د خاموشۍ نه، شوه رنګینه راسره

د ژوند د خوشبویۍ لپاره ښه لونګ په کار دي
که خدای چېرې نېږدې کړي لونګینه راسره

ساحله یو بدرنګه زمانه کې پیدا شوی
داخلک او حالات چې دي بدبینه راسره

ورځ چې کله تېره شي نو شپه راځي
خوارو او بربندو ته پرده راځي
چاته د زړه سر چاته مېلمه راځي
مونږ ته هم پراخه حوصله راځي
یاره دومره زر رقیب ته مه ورځه
ژوند دی دې کې غم راځي غوسه راځي
پورته ورته هم کتلی نه شمه
هر ښکلی چې ګورمه جذبه راځي
هره ورځ په غرونو کې بمبار کېږي
هره ورځ له غرونو جنازه راځي
زه خو یې د سولې خلاف بولمه
چېرته چې په مخه دروازه راځي

کله چې یار ښکل کړم سترګې ټیټې کړي
نه ، ساحله دا کار مې ښه نه راځي

یو وخت و شاعري وه يارانه وه زړه کې زور و
د ښکلو په ښېر ښکلې زمانه وه زړه کې زور و

اوس هر چاته سلام کول د ژوند کولو لاره
پخوا خو که ګېله که بهانه وه زړه کې زور و
ګودر و چېنې پېغلې وې لمر مخي هلکان و
سندره وه ټپه وه ترانه وه زړه کې زور و
اوس زور دی بد معاشي ده خو چې ښکلي خلک شته و
قانون و محکمه وه جېلخانه وه زړه کې زور و

ساحله دا خو ښار دی مېخانې دي خلک سست دي
بس کلي و چې ژوند و بنګدانه وه زړه کې زور و

ښکلې یې ښکلی راپسې راځه
زړه یې منلی راپسې راځه

لکه پالّلی مینه نه غواړمه
لکه ساتلی راپسې راځه
دانه وانه یې ټولوه راپسې
زړه مې شیندلی راپسې راځه
بیا به د ژوند په لاره نه ودرېږي
مرګ مې ګنډلی راپسې راځه
نور به اغزي چېري چېړل ونه کړي
ګل مې سپېځلی راپسې راځه

ساحله چېرته به مې زړه پرېوځي
عشق مې ګوټلی راپسې راځه

زاره چـــاودی شـــومه یـــاره زاره چـــاودی
ســـتا د ســـترګو لـــه ګـــوزاره زاره چـــاودی

مـــا خـــو تـــول عمـــر خـــواري درپســـې وکـــړه
خـــو تـــا څـــه کـــړم پـــه کـــراره زاره چـــاودی

مشـــره ! څـــومره چاپلوسي دې پـــه کـــې وکـــړه
بیـــا هـــم لاړې لـــه دربـــاره زاره چـــاودی

تـــه، خـــو دلتـــه هـــر ســـړي پـــه کـــانو ویشـــتې
اخـــر شـــوې د چـــا لپـــاره زاره چـــاودی

اغیـــار ژاړي خـــو جانـــان ورپـــورې خانـــدي
ســـاحل مـــړ پـــروت دی پـــه لاره زاره چـــاودی

د مجید قرار ښکلې لور ډیوه ګلې ته !

د ګلونـــو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !
اوو رنګونـــو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !

د دې ټـــول طبیعـــت او ټولـــو کاینـــاتو
تصـــویرونو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !

د میینـــې کلیـــوالې تـــورو ســـترګو
نظرونـــو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !

د کابـــل د شـــوخو شـــوخو مســـتو پېغلـــو
مړونـــدونو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !

د قـــرار د ســـترګو تـــور او د زړه مینـــې
د شـــعرونو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !

یوائې مې دا ستا په خولګۍ زړه نه یخېده
یو څه خو یخېده خو دا سې ښه نه یخېده

دا ستا د یوې مستې خندا څه عجیبه تاو، و
د زړه اور مې په واورې او اوبه نه یخېده

د یار په جدایۍ مې تر سحره ځنکدن و
رقیب هم تر سحره راکاته نه یخېده

له زړه نه مې د وینو څه عجیبې لارې وشوې
دلبر په کې منډلې وو بانه نه یخېده

ساحله عجیبه مسلمانان له نرۍ لاړل
چې ورور به یې مړ پروت و په کاله نه یخېده

مونږ لیوني نه یو خو چا له مونږه زړه وړی دی
یوې جلۍ یوې ښکلا له مونږه زړه وړی دی

دا مونږ چې هر سړي ته ګورو او خندلی نه شو
باور دې وشه چې بلا له مونږه زړه وړی دی

لږه موده کیږي چې ته مونږ سره مینه کوې
ډېره موده وشوه چې تا له مونږه زړه وړی دی

له تا خو هسې هم مونږ خیر چېرته لیدلی نه دی
ستا په ژړا کې دې خندا له مونږه زړه وړی دی

ساحله ! ستا په اراداو باندې به پوی شو خیر دی
چې تا په څه ډول مانا له مونږه زړه وړی دی

سپینه خوله په سپین سهار سره وهي
د ښایسته خلکو ازار سره وهي

د خپل کلي چینارونه در په زړه شي
سره تاوونه چې د ښار سره وهي

چې د ښکلو مخ دې ښکل که، پې تري وځي
ته به وایې چې کوکنار سره وهي

ستا خولګۍ نه وه بېګاه نهر ویده شوم
قسم مه کوه چې یار سره وهي

څه ساحله ! ستا زاري څه زما کبر
دواړه یو ځای په کرار سره وهي

بـــلا وهلـــي يـــو بـــلا دې زمـــونږ زړه ووهـــي
دنيـــا پرســـته يـــو دنيـــا دې زمـــوږ زړه ووهـــي

زمـوږ پـه سترګو کـې د خـاورې شـيندل څـه مانـا ده
اشـــنا دې راشـــي او اشـــنا دې زمـــوږ زړه ووهـــي

زمـوږ پـه زړونـو کـې خـو چېـرې او سـبدلی نـه شـي
کــه دلتــه ژونــد غــواړي پاچــا دې زمــوږ زړه ووهــي

دلبـــر تـــه وايـــه چـــې د غرونـــو ســـره ســـر جنګـــوو
پـــه چـــړې نـــه شـــي پـــه خنـــدا دې زمـــوږ زړه ووهـــي

ســاحله پــوی شــه چــې ايمــان بــه پســې بــايلو آخــر
داســې نــو نــه شــي چــې ښــکلا دې زمــوږ زړه ووهــي

تـــه راتـــه لارې شـــکوه زه بـــه درتـــه لار ښـــايم
د خپـــل وجـــود او د خپـــل زړه بـــه درتـــه لار ښـــايم

زه مـــې پـــه پاکـــه اراده بانـــدې خوشـــاله يمـــه
تـــر ګلکځونـــو او کالـــه بـــه درتـــه لار ښـــايم
د کلـــي ، ښـــارکـــوځې خـــو خپلـــه ســـړی مـــخ تـــه بيـــايي
خـــو زه پښـــتون يمـــه پـــه غـــره بـــه درتـــه لار ښـــايم
زمـــا پـــه يـــارۍ شـــک ، دانـــو ســـتا د عقيـــدې خبـــره
خـــو دا نـــو نـــه مـــنم چـــې نـــه ، بـــه درتـــه لار ښـــايم

ســـاحله يـــار چـــې مـــې پـــه سترګو کـــې ازغـــي راشـــيندي
تـــه ورتـــه وايـــه نـــو چـــې څـــه بـــه درتـــه لار ښـــايم

نه خزان شو ، نه ماتم شو ، نه سپرلی شو
زموږ زړه هم بې موسمه لېونی شو

هم مین شي هم دانه وانه پرېوځي
اوس حیران یمه چې زړه شو که بنګړی شو

یو مین دی چې له ځان او ژونده خلاص دی
چا لیدلی چې کوم ښکلی لېونی شو ؟

ما ویل نن به یار د زړه له کوره باسم
خو چې خوله مې کړله بېرته هرکلی شو

زه خو څه د ښکلو خلکو مرید نه یم
هغه ښکلی نو په څه باندې موسکی شو ؟

نور خو واړه لېوني شو خلک ، خلکه !
یو ساحل دی چې په مینه کې سړی شو

ستا کنځلې زما زړه سره جوړیږي
بس پوی شوی یم چې ښه سره جوړیږي

څوک به راشي څوک به چغې کړي عالمه !
چې تول شوي پښتانه سره جوړیږي

دا خو نه کیږي خو دا به هم وانه وري
چې دوه ورونه په کاله سره جوړیږي

خو یوه سړي بیا داسې راته وویل:
بس چې کله شوه ماره سره جوړیږي

خو زما دا زړه بیا داسې راته وایي
ګاونډیان چې شوه ویده سره جوړیږي

خو په خپله په دې پوی نه یم ساحله !
چې به څه وخت او په څه سره جوړیږي

نه په ورځې نه په شپه راسره تله
د قسمو په وعده راسره تله

دې عادت يې نو د زړه په سر سوری کړم
چې له مانه شرمېده راسره تله

ما به ستر ګې په څېرې ورخښولې
دې به وکړله تېپه راسره تله

هغه ورځ مې د سرو زرو په حساب وه
هغه ورځې چې هغه راسره تله

څه د ژوند د ماښامونو روښنايي وه
ځلېده لکه ډيوه راسره تله

چې ځواني به مې ساحله ! ور په ياد شوه
بيا د زړه په اراده راسره تله

د نصرت الهام د زوی د مړینې په ویر کې !

مونږ به هم مرو ځکه ژوند یو اسویلی دی
په دې پوی یم چې غوځ شوی دې زړګی دی

دا منم چې زوی د پلار د لاس غمی دی
نو ماتیږي چې د مور د لاس بنګړی دی

ستا د زړه د اطمینان که هر سړی دی
اوس دې خامخا په سترګو کې ازغی دی

ستا په غم کې به شریک وي مونږ پوهیږو
که دې خپل دی که ترځنګ دې ګاونډی دی

بس ساحله ! خدای به نور ګلونه ورکړي
شکر ، شکر چې الهام درته ژوندی دی

خـــود غـــزل وایـــي چـــې زړه خـــوري لېـــونی
چـــې لـــه ښـــکلو نـــه هرڅـــه خـــوري لېـــونی

د نظـــر څـــوکې یـــې زړه بانـــدې پرېـــوځي
بختـــور دی چـــې بانـــه خـــوري لېـــونی

مـــونږ همـــدومره وو چـــې خپلـــو وخوړلـــو
ورتـــه وایـــه ! مـــونږ دې نـــه خـــوري لېـــونی

وایـــي ژونـــد مـــې د جانـــان پـــه لاس کـــې نـــه دی
قســـمونه پـــه لمانځـــه خـــوري لېـــونی

زه مـــې یـــار تـــه ســـتا غـــزل وایـــم ســـاحله !
خـــو یـــار وایـــي چـــې مـــاغزه خـــوري لېـــونی

له افغانستان سره وير

نن سبا په نړۍ کې په فساد ککړ دويم هېواد وپېژندل شو !

نه يې مينه نه يې ژوند شوې نه يې ځان شوې
لاړې هسې پښتنو باندې تاوان شوې
دا منم چې په خپل شتون ښه پښېمان شوې
چاته زړه چاته سپرلی چاته خزان شوې
*****
ته د خپلو بچو غم په ملا وهلی
خو يې خپلو بچو سم په ملا وهلی
ګاونډيانو خو يې هم په ملا وهلی
څه حالاتو څه تورتم په ملا وهلی
*****

ګلپرسته ما شومان دې لېوني دي
شته په واک کې واکداران دې لېوني دي
غرني دي طالبان دې لېوني دي
باور وکه هوښياران دې لېوني
*****
ستا د هرې ارادې ارمان مړ شوی
د پښتون او پښتنې ارمان مړ شوی
څوک به وکړي کارنامې ارمان مړ شوی
درنه وځي آيينې ارمان مړ شوی
*****
ګلابونه دې پردي وړي لېونيه !
هر پردی درنه غمي وړي لېونيه !
ځيني ورونه دې سپرلي وړي لېونيه !
له ميينو دې زړګي وړي لېونيه !
*****
اوس د تورې د خرپا درکې څوک نشته
ورته خانده د ژړا درکې څوک نشته
ګناهګاره دي ملا درکې څوک نشته
پاچايان دي يو پاچا درکې څوک نشته
*****
دا چې کوم سړي منبع او س د فساد کړې

ته دا ومنه همدې خلکو برباد کړې
د نړۍ په ترهګرو کې یې یاد کړې
خو بچو دې هم تورمخی او ناښاد کړې
*****
هر سړی وایي چې زړه افغانستان دی
(له کشمېره راته ښه افغانستان دی)
زموږ سترګې او بانه افغانستان دی
حقیقت دادی ! چې نه افغانستان دی
*****
ستا په زړه باندې داغونه به همېش وي
له اسمانه تندرونه په همېش وي
په سینه باندې اورونه به همېش وي
خرڅوي به دې مرګونه به همېش وي
*****
بس د خدای د حفاظت امید دې ساته
زانته ژاړه د رحمت امید دې ساته
په ټول ژوند د انسانیت امید دې ساته
له بچو سره دنیت امید دې ساته

يو مهال و زړه مې تنګ و په سينه کې
له خپل زړه سره مې جنګ و په سينه کې

د ښکلا د تېينګې نه ولېونی و
غورځنګونه و او شرنګ و په سينه کې

هرې تورې ته د سپر په څېر ولاړه
زه حيران يم څنګه ننګ و په سينه کې ؟

بس چې سر به مې پرې کېښود بيا ويده وم
دا به مينه وه که بنګ و په سينه کې ؟

دا چې تا به په کې ژوند کوو ساحله !
د چا سترګې او پالنګ و په سينه کې

سکون

مونږ د خپلې بې وسۍ کیسه کې نه و
مونږ د ژوند او خوشالۍ کیسه کې نه و
د ټوپک او ګردنۍ کیسه کې نه و
بس خدای شته چې د نړۍ کیسه کې نه و
*****
خپل وطن خو راته هسې هم کشمیر و
هره ورځ به په کې مړي وو او ویر و
څه د نورو څه زموږ خپله تاثیر و
بس چې څه به کېده مونږ به ویل تقدیرو
*****
د انسان او انسانیت له زوره نه وو
د سرو سترګو د حکومت له زوره نه وو
پسې مړه و د دولت له زوره نه وو
بس د چا د محبت له زوره نه وو

*****

هر سړي ویل چې زه خپله پاچا یم
د وطن واګې چې هر طرف ته بیایم
بهرنیو هېوادو سره اشنا یم
دا وطن ماته او زه ورته پیدا یم

*****

وطن خرڅ شو وطن لوټ شو وطن وران شو
هر سړي نه په کې پاتې خپل ایمان شو
مونږ ته اور شو خو پردیو ته جانان شو
بس بهر ته تګ د هر سړي ارمان شو

*****

وطن هر سړي د غم په اور کې پرېښود
چا چې خرڅ کړ هغوی سم په اور کې پرېښود
خپل ضمیر وجدان یې هم په اور کې پرېښود
ځینو زیات او ځینو کم په اور کې پرېښود

*****

بې وطنه شو وجدان مو لاس کې نه و
د پردي شو خپل ګریوان مو لاس کې نه و
ځان خو څه کوې چې ځان مو لاس کې نه و
ان تر دې چې خپل ایمان مو لاس کې نه

*****

هر سړی لاړه په تېښته بریالی شو
بس نړۍ وه کوم وطن ورته سپرلی شو
ځانته خوښ شو ځانته ښکلی شو موسکی شو
وېل یې څه ښه دی بې غمه مې زړګی شو

*****

خو !

په پردي وطن کې ژوند ورباندې تنګ شو
هر سړی په تهمتونو باندې رنګ شو
بس یوې مړۍ ډوډۍ پسې ملنګ شو
خپل ضمیر او خپل وجدان سره یې جنګ شو

*****

ډوډۍ ډېره وه ژوندون ډوډۍ کې نه و
زهر، زهر و ترسکون ډوډۍ کې نه و
خرابات نه و هضمون ډوډۍ کې نه و
بې کراره وه سکون ډوډۍ کې نه و

*****

هغه چاچې خرابات کړې خرابات شوه
لکه وچ لرګی په څو بندو کې مات شوه
د پردیو په کورونو کې میرات شوه
بس د چا د یوې شپې د ملاقات شوه

*****

اوس چې ببرته را ستانه شوه د رته خلک
په مثال د مېلمانه شوه د رته خلک
څه پردي څه پښتانه شوه د رته خلک
بس یو خوب د ځنګانه شوه د رته خلک

*****

وايي هر څه په پردي وطن کې ښه و
همغه کېدل چې هرڅه د چا زړه و
خو نه مينه نه سکون نه پښتانه و
هر سړی به خوښ زموږ په بېلتانه و

*****

نو ،
ای وطنه ! تا کې ژوند تا کې ژوندون شته
تا کې ښکلي ، ښکلي خلک شته پښتون شته
ستا په پیغلو او ځوانانو کې ترسکون شته
په دې ټوله دايره کې دې سکون شته

*****

زوروه يـــې مــه پــه خـــدای ازار يـــې لګـــي
لا دا ښـــکلی دی کمکـــی ازار يـــې لګـــي

بـس د شـرنګ سـره زړه پښـو تـه ورګـوزار شـي
خـو چـې لاس کـې ې وي بنګـړی ازار يـې لګـي

د دنيـــا لـــه حقيرســـتو مـــې زړه تـــور دی
تخنـــوه مـــې مـــه زړګـــی ازار يـــې لګـــي

دا چـې سـترګې يـې د سـترګو نظـر پـرې کـړي
دا چـې مـات يـې دی تنـدی ازار يـې لګـي

اوس يـــې ښـــکلي لـــه اودې څخـــه وتلـــي
اوس ســـاحل دی لېـــونی ازار يـــې لګـــي

ګل په ګوتو کې اغزي په لاس کې مه وره
ماته وايي ! چې زړګي په لاس کې مه وره

اوس چې زړه دې رانه وويست لږ يې پرېږده !
خير دی داسې يې دستي په لاس کې مه وره
له زړګي نه مې سرې وينې رابهيږي
مړه شې ، مړه شې سره بنګړي په لاس کې مه وره
چې د خپلې مينې ښښه دلته نه ږدې !
زموږ ژوند او پسرلي په لاس کې مه وره

نه ، ساحله ! چې د ښکلو ناز دې نه زده !
بيا نو ته هم سپېلني په لاس کې مه وره